

L'ESP

REVISTA DE LLETRES

TARDOR / 2009 / NÚM. 52 / 1€

DOSSIER:
CONAN DOYLE I POE,
DOS CLÀSSICS D'ANIVERSARI

ENTREVISTES:
JOSH BAZELL
TONI MOLLÀ

PERFIL: ENRIC LLUCH

REPORTATGES:
'LENNON I ANNA'
'ELS HOMES DE LA DALLA'
'AIRMAN'

EXTRACTE:
'ELS LLIBRES DE LUCA'

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

LA BUTXACA MÀGICA

FELIU VENTURA

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

ENRIC LLUCH

LOURDES TOLEDO

6

FLAIXOS

9

ELS FETS D'AMOR

LAURA IBÁÑEZ

10 ENTREVISTA

JOSH BAZELL

ISABEL SUCUNZA

12 EXTRACTE

'ELS LLIBRES DE LUCA'

13 QÜESTIONARI

TONI MOLLÀ

MARTA ESTRELLES

DOSSIER

CONAN DOYLE I POE,
DOS CLÀSSICS D'ANIVERSARI

15

EL RENOVAT FERFOR DELS LECTORS

PERE CALONGE

16

POE: LA LITERATURA DEL MALSON

P. C.

17

CONAN DOYLE

I L'OMBRA DEL DETECTIU

P. C.

19 REPORTATGE

ASSASSINS D'ASSASSINS

ALÍCIA TOLEDO

20 REPORTATGE

AIRMAN, UN NOU HEROI FRUIT DE
DE LA MILLOR TRADICIÓ

CAROL BORRÀS

21 REPORTATGE

ELS MILLORS LLIBRES IL·LUSTRATS,
ARA TAMBÉ EN BROMERA

MARIA VILLALBA

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA
UN HUMANISTA EN EL PAÍS

JULI CAPILLA

24 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA
LA FORMA SÍ QUE IMPORTA.L'ATRACTIU EXTERN DEL LLIBRE ÉS
IMPRESINDIBLE

25

RESSENYES

29

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

CRUA, TENDRA MISÈRIA

IGNASI FRANCH

PORTADA: JOSH BAZELL.

FOTOGRAFIA DE MARTA ESTRELLES.

EL LLIBRE:
UNA TECNOLOGIA AMB FUTUR

JOSEP ANTONI FLUIXÀ

Vivim en una societat amb una oferta d'informació que ultrapassa les nostres possibilitats receptives, i això fa que tinguem la percepció que tot al nostre voltant es mou amb un ritme més accelerat que el nostre. Els fets ocorren amb una rapidesa que ens fa veure com a antic allò que a penes fa uns dies que ha passat. S'imposa, per tant, el present, l'ara i ací. I, potser per això, l'única manera de reviure o d'atendre el passat tal com es mereix —les obres i els esdeveniments importants— és amb la celebració dels aniversaris, és a dir, retornant a l'actualitat el que va passar fa temps.

I, en aquest sentit, no és la primera vegada —ni serà l'última— que parlem d'efemèrides, sobretot perquè en el món cultural és una bona excusa per a posar de moda autors i textos que realment paga la pena de conèixer, com, per exemple, enguany, la literatura de dos clàssics universals com Arthur Conan Doyle i Edgar Allan Poe, o la del nostre excel·lent Ausiàs March, i també fets històrics com ara l'expulsió dels moriscos o l'aniversari dels cent cinquanta anys de la publicació de *L'origen de les espècies* de Darwin. I, a més, és una pràctica que ens permet gaudir amb la mateixa intensitat i emoció amb què som capaços de viure qualsevol altra història actual, perquè, en literatura per exemple, els bons textos no passen mai de moda. De fet, ningú no posa en dubte la seua perdurabilitat, mentre que, per contra, sí que es qüestiona ara la supervivència del llibre en paper davant la irrupció de la nova tecnologia i l'anomenat llibre electrònic.

Però, en aquest aspecte —sense cap tipus de nostàlgia— em permetran un cert escepticisme, perquè, de moment, auguro al llibre —em referisc al clàssic, naturalment— un futur encara llarg, a pesar de la digitalització de textos i de la creació de formats electrònics per a la lectura. I la raó és ben senzilla: als bons lectors ens agrada col·leccionar els llibres que llegim i ens agrada també rellegir de tant en tant aquelles obres que ens han captivat i que, precisament per això, són clàssiques. I, almenys per ara, hem tingut més sort que altres, com, per exemple, els aficionats a la música o al cinema. S'han preguntat què fan amb les cintes de cassete o amb els discos de vinil que col·leccionaven, si ja no hi ha a penes aparells reproductors d'aquest tipus de formats? O què faran dels CD, quan s'imposen els MP3? I qui pot veure ara la seua col·lecció de pel·lícules Beta? I el VHS, no està a punt d'extingir-se? I al DVD, quant de temps li queda? I què fem amb la informació guardada en disquets ara que els ordinadors no tenen entrada per a aquest tipus de suport? La nova tecnologia té això, que molt prompte deixa de ser nova i es converteix en deixalla. Passarà el mateix amb els aparells per a llegir llibre electrònic? Amb tota seguretat. Però per sort, sempre serem capaços d'obrir un llibre, per més antic que siga, i llegir-lo amb els ulls. Com també podrem llegir-ne un de publicat l'any 2020, perquè, almenys per ara, el llibre continua sent una tecnologia amb futur.

LA BUTXACA MÀGICA

FELIU VENTURA*

TINC UN RECORD MOLT FORT DE LES MEUES TARDORS. DE VEGADES EM TRAVESSEN EL PENSAMENT COM ELS VERSOS DE GRANELL I BATEGUEN UN MOMENT AL MEU COSTAT. RECORDE EL JOC EXTINGIT D'OBRIR-SE CAMÍ ENTRE UN MAR DE FULLES MORTES A L'ALBEREDA ABANS QUE ARRIBAREN ELS

COTXES ESCOMBRA. PERÒ, SOBRETOT, RECORDE ELS PRIMERS DIES D'ESCOLA DE LA MEUA VIDA. VIVÍ-EM A L'ALTRA PUNTA DE LA CIUTAT, UNA CIUTAT MITJANA, TAMPOC NO US PENSEU, PERÒ ERA UNA DISTÀNCIA ENORME DES DE L'ALÇADA DELS ULLS D'UN XIQUET.

Per això m'havia d'acompanyar una mà adulta en el trajecte i els meus pares no podien. El meu iaio es va oferir quan ho va saber. No us penseu que era un gran esforç anar amb el iaio, ell era el meu padrí també, i era les estrenes i els joguets per a mi i les garrofes per al seu rossí.

El meu iaio em va oferir la mà i jo la vaig prendre per a travessar Xàtiva junts. De semàfor en semàfor. Parlant, rient i jugant. Em deixava a l'escola i se n'anava a l'horta.

Aquells dies d'escola eren feliços: lletres, números, jocs, el sabor de la plastilina –i el seu color–, i tantes altres coses que ens han modelat la mirada.

Quan arribava l'última hora, jo ja l'esperava –des dels vidres entelats de l'aula– amb l'abric posat, tots els trastos a la motxilla i algun renec de la mestra per la meua impaciència. Jo ja sabia que hi havia premi. El iaio badava, mirava a un altre costat, a penes parlava, i jo anava agafat de la mà mirant-lo i pegant botets de pur nervi. Al primer semàfor en roig s'aturava, em mirava i treia de la butxaca un grapat de cacaus, ametles, caramels... cada dia una cosa diferent. Però quasi sempre llepolies i berenar. Era una butxaca màgica?

Quan era la temporada, portava un grapat de castanyes torrades. Era divertit emmascarar-se els dits, i notar l'escalforeta a les mans les vesprades més fresques. Sempre que hi havia castanyes, ma mare s'enfadava. Jo vaig comprendre després que les samarretes no es renten soles. De vegades castanyes volia dir cine, i altres, simplement, que els pares no estaven i passàriem la vesprada junts, ell i jo.

El iaio em contava històries, em parlava dels pardalets i el nom dels

arbres, de la diferència entre el banc de seure i el banc dels diners... Amb el iaio comptàvem els escalons, els segons que duraven els semàfors en roig, el nombre de cotxes verds que ens trobàvem... Jo sempre estava a l'escola i no ho sabia.

Un dia, a última hora, feia les dentetes llargues als meus companys. Que sí, que hui tocava, que hi havia castanyes... i el meu iaio va repetir l'operació, indiferència i silenci fins al primer semàfor en roig. Em va mirar i va traure la mà de la butxaca on, embolicat amb paper d'estrassa, hi havia un llibre. Es va fer un silenci. Perquè jo m'havia quedat sense castanyes. I ara què fèiem? I el iaio es va ajupir a l'altura dels meus ulls i em va dir: «Això no embruta, però alimenta i escalfa. Com les castanyes».

Gràcies a aquesta sentència –meridianament prosaica, ja ho sé– he llegit moltes coses amb els anys i he encarat sempre la lectura com qui busca, fulla a fulla, el cor de la carxofa amb una àvida passió.

Sempre em pregunte si sóc –o seré– capaç de transmetre als altres aquesta passió per llegir. I si som o serem capaços de

fer-ho. Les coses i el clima han canviat molt des d'aleshores. Ara sabem que ha arribat la tardor perquè els diaris s'omplien de fascicles col·leccionables, més que no per un canvi de temperatura. Quan això passa, em recorde del meu iaio. Aleshores torne a casa, puge a l'habitació i busque –llom a llom– el llibre que em va regalar. Us ho jure, quan el tinc entre les mans, note –encara– l'escalforeta tèbia de les seues pàgines.

*CANTAUTOR

Embolicat
amb paper d'estrassa,
hi havia un llibre.
El iaio em va dir:
«Això no embruta,
però alimenta i escalfa.
Com les castanyes»

REVISTA DE LLETRES

52

2009

TARDOR

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUIXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: MARTA ESTRELLES, CAROL
BORRÀS I MARIA VILLALBA
CONSELL ASSESSOR: PASQUAL ALAPONT, JOSEP
BALLESTER, JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR BATALLER,
ISIDRE CRESPO, JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL,
JOSEP PALÀCIOS, ENRIC SALOM I ENRIC SÒRIA
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: EVA BIOT, JORDI GIMÉNEZ,
JULI JORDÀ, DAVID MORELL I BEGONYA SOLER
DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES
MAQUETACIÓ: CARLES BARRIOS, EVA BUENO,
SUSANA FRAGUAS, PERE FUSTER,
DANI ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254
WWW.BROMERA.COM
ILLA@BROMERA.COM
CONTRACTACIÓ DE PUBLICITAT: comercial@bromera.com

IMPRESSIÓ: BORMAC
TIRADA: 41.000 EXEMPLARS

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:
Institució de Catalunya
Institut Català
de les Indústries Culturals

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS
TORNA ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS. L'ILLA
AUTORIZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTICLES SI
SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

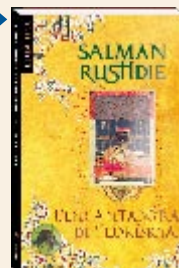

«Sempre vorejant l'erotisme, les passions de C. L. D. són tractades amb una sensibilitat i delicadesa magnífiques. [...] El text de Josep Ballester és lúcid, delicat, cosmopolita i intel·ligent.»

EVA SOLER. *Levante-EMV*
Juny de 2009

«El millor Rushdie des d'*Els fills de la mitjanit*. [...] Rushdie construeix una faula de gran potència màgica, en la qual fon els mons d'Orient i Occident.»

CARLES BARBA. *La Vanguardia*
Abril de 2009

«La lectura del britànic John Connolly produeix una sensació similar a una punyada en l'estómac. No se la perden.»

ROSA MORA. *El País*
Juliol de 2009

«Un recull imprescindible de la tradició oral presentat en un volum molt atractiu gràcies a les expressives il·lustracions d'Enric Solbes.»

TERESA MAÑÀ. *Serra d'Or*
Abril de 2009

«Ajuda a omplir el buit existent entre els rodolins que aprenen els més petits i els comentaris de text de Secundària. [...] Els ecos de mestres de la petitesa i la quotidianitat es veuen potenciats per les il·lustracions suggeridores.»

JOAN BUSTOS. *Faristol*
Juny de 2009

«La cara més sinistra del masclisme mitjançant una història senzilla i pròxima, però també impactant. [...] Recomanat per a llegir i comentar en grup, i extraure tot un ventall d'ensenyaments cívics i socials.»

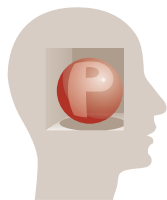
DIEGO GÓMEZ. *Escola Catalana*
Juliol - agost de 2009

ENRIC LLUCH

LOURDES TOLEDO

ENRIC LLUCH I GIRBÉS (ALGEMESÍ, 1949) ÉS PROFESSOR, ESCRIPTOR I UN ACTIVISTA DE LA LITERATURA. ÉS UN DELS PATRONS DE LA FUNDACIÓ BROMERA PER AL FOMENT DE LA LECTURA, HA POSAT EL SEU GRA D'ARENA EN ELS LLIBRES DE TEXT I, SOBRETOT, HA ESCRIT MÉS DE SETANTA OBRES DE NARRATIVA

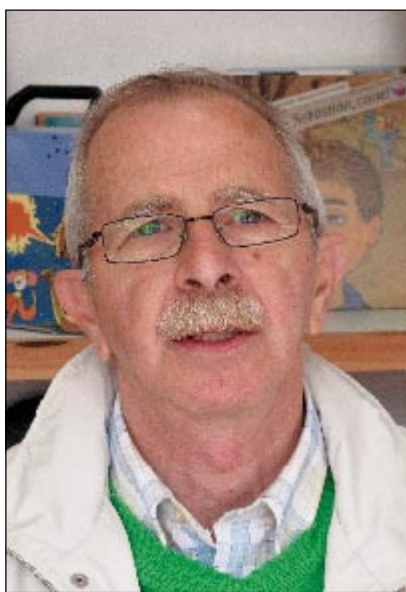

INFANTIL I JUVENIL, UN TREBALL QUE LI HA VALGUT ÈXITS I PREMIS. LA SEUA PROSA ÉS SENZILLA I NETA I NO LI FALTA MAI UN TOC D'HUMOR NI D'HUMANITAT. BROMERA PUBLICA ARA EL SEU ÚLTIM LLIBRE, *PELL D'ESCATA*, UN RELAT MISTERIÓS, PERFECTAMENT CONSTRUÏT.

Parlar d'Enric Lluch és parlar de vocació i de militància literària. Professor d'Història de Secundària i investigador –no debades ha guanyat el Premi Jaume I d'Investigació Històrica–, és, des de fa temps, membre de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i del PEN Club, i un activista de la lectura reconegut, com bé ho prova la seua tasca des de la Fundació Bromera. Compromés, doncs, amb la lectura, és un autor que participa sovint en xarrades per a escolars, on comenta els seus llibres i canvia impressions amb els lectors. Una proximitat que, d'altra banda, no és casual perquè, com a docent, coneix les inquietuds del jovent, la qual cosa es tradueix en els seus llibres en temes com ara l'amistat i la companyonia.

UNA OBRA AMB NOMBROSOS GUARDONS

Comptat i debatut, Enric Lluch fa molts anys que es dedica a la literatura per als més joves. A ells ha dirigit una obra que –traduïda, en part, a totes les llengües de l'Estat i fins i tot transcrita al sistema braille– ha estat distingida amb nombrosos premis literaris. En els seus llibres trobem una gran diversitat de propostes narratives, però són la novel·la històrica i la novel·la de misteri i investigació detectivesca les que marquen la línia que majorment ha definit els seus plantejaments creatius. Juntament amb això, un bri d'humor i d'humanitat ha captivat els lectors amb històries com ara la de *Pell d'escata*, que ha publicat Bromera re-

L'última novel·la d'Enric Lluch és *Pell d'escata*.

centment. En aquest relat, la medicina i la ciència-ficció es barregen i transcorren paral·leles sota una tensió narrativa ben dosificada, un missatge ben humà i un to entretingut.

Tot ocorre a partir de la troballa d'un dietari que narra els fets extraordinaris ocorreguts quan un pescador conta a l'apotecari d'un poble costaner com havia trobat una persona viva en alta mar, un estrany jove amb escates. A partir d'ací, Benet, un biòleg que treba-

lla per a l'ajuntament i prototip d'home solter, comença una investigació que acaba de manera sorprenent, i on no falten moments tendres i divertits.

UN REFERENT DINS DE LA NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL ACTUAL

Enric Lluch forma part d'un grup d'autors que s'han donat a conèixer, sobretot, al llarg de la dècada dels noranta, i que s'han convertit en referència obligada de l'actual narrativa infantil i juvenil valenciana.

En concret, Lluch, un dels autors més prolífics dels últims anys, ha creat una obra que es caracteritza principalment, com apunta l'escriptor i expert en literatura infantil Josep Antoni Fluixà, «per un humor molt humà no exempt d'una certa dosi entranyable d'idealisme que cobreix de poesia alguns dels seus millors personatges, la força dels quals l'ha convertit en un dels valors més sòlids de la narrativa infantil valenciana». És amb aquest humor que ha sabut parodiar situacions i contar relats inoblidables com ara *Potosnàguel*; *El faraó Totun-nas*; *L'inventor Xaveta Eugeni: un geni mal geni*; *Bori-Bori i el lladre Butxacotes*; *El rei Panxut redola i el rei Primal s'envola*; *Les lletres fan fugina*; *En quin cap cap?*; i *Un test de margarides*, i novel·les com ara *Si la gran deessa ho vol*, Premi de la Crítica de l'IIFV, i *Camí o parany?*, Premi de Narrativa Juvenil Enric Valor, basada en uns fets reals viscuts pel mateix autor.

**Els seus títols
sempre tenen eixe
bri d'humor
i d'humanitat que
ha captivat els lectors**

PELL D'ESCATA. ENRIC LLUCH. BROMERA, 2009.

Dubtes?

La iniciativa de Google per a digitalitzar llibres lliures de drets d'autor i posar-los a la xarxa serà sols «cultural i divulgadora», com asseguren des de la companyia, o propiciarà el monopoli de Google també en la venda de llibres electrònics?

Per què fins i tot els suplementes literaris de l'Estat espanyol que en teoria estan a favor de la pluralitat lingüística «obliden» tan sovint fer referència a l'edició dels llibres en qualsevol altra llengua que no siga el castellà?

I encara més sobre els suplementes literaris: per què les «vacances» d'alguns d'aquests suplementes s'allarguen tant?

«La digitalització del llibre s'està convertint en el *thriller* de l'any.»

JAVIER CELAYA
Butllet de CEDRO

«M'encanta que la gent diga del meu llibre que és entretingut però li manca substància, perquè això significa que tot allò que vaig intentar posar en aquest va entrar amb tanta suavitat que ningú se n'ha adonat.»

JOSH BAZELL
La Vanguardia

«L'escàndol del plagi sempre ajuda a vendre llibres.»

MERCEDES ABAD
El Mundo

«Els llibreters amb vocació i les llibreries ara estan més en perill que els llibres.»

ANTONIO MUÑOZ MOLINA
El País

Terror

JOSEP FRANCO

En la nostra literatura, el terror és un concepte antic que, segons els experts, ja va ser utilitzat per Lluïl o Jaume Roig i que, sens dubte, també era present als sermons de sant Vicent Ferrer o a la prosa torturada de Roís de Corella, un home que va conèixer el terror en persona, perquè va ser víctima de la Inquisició i d'un altre mal que ha arribat als nostres dies: l'enveja dels col·legues que li feren la vida impossible.

En general, i llevat de les novel·les o les narracions estrictament comercials, el terror es basa en un intent d'assolir objectius impossibles: la joventut eterna, el poder absolut, la immortalitat, la saviesa inesgotable... Si deixem de banda els magnífics relats de Poe o les al·lucinacions esborronadores de Lovecraft, les dues obres cimeres de la literatura de terror són *Dràcula*, de l'irlandès Abraham Stoker (1897), i *Frankenstein o el modern Prometeu*, de Mary Shelley (1818). Fa massa anys, per tant, que no disposem d'una obra de terror més o menys canònica, i sembla mentida, perquè entre la investigació militar i certs comportaments de la indústria farmacèutica, sense considerar els perills del canvi climàtic o la personalitat monstrosa i els abusos d'alguns líders polítics, tenim terror per a donar i vendre.

El mal, per ara, no està en perill d'extinció i la nostra única esperança és que els escriptors continuen donant-nos, de tant en tant, l'oportunitat de vèncer-lo, ni que siga en la ficció. La literatura de terror, que no s'ha de confondre amb la terrorífica, ens dona l'oportunitat de venjar-nos dels malvats i ens confirma en la creença que les ànsies de millorar, de sentir-nos immortals, savis o joves, no són l'origen del mal, com creien els romàntics del segle XIX, sinó l'única possibilitat que, alguna vegada, triomfe el bé.

Reconeixement a Cees Nooteboom

L'escriptor Cees Nooteboom, un dels autors holandesos més importants i originals i candidat al Nobel, ha obtingut el Premi de les Lletres Neerlandeses 2009 com a reconeixement a tot el seu treball. El guardó està dotat amb 40.000 euros i li serà lliurat de mans del rei de Bèlgica. Aquest guardó es decideix cada tres anys i està considerat com el premi literari de llengua neerlandesa més prestigiós.

Adéu, professor

L'escriptor nord-americà d'origen irlandès Frank McCourt ha mort aquest estiu als 78 anys. Aquest autor atípic va emocionar els lectors de tot el món amb la seua primera obra autobiogràfica, *Les cendres d'Angela*. McCourt —que s'auto-definia orgullós com a educador, més que com a escriptor— ens deixa també el gran èxit d'*El professor*, un repàs dels seus trenta anys com a docent als instituts de Nova York que ha esdevingut un homenatge als ensenyants d'arreu del món. *I tant* i *El Nadal d'Angela* completen la seua bibliografia.

Models i formats nous

La guerra per a consolidar un model i un format està servida en el mercat del llibre electrònic, on malgrat el panorama tan canviant, s'ha incrementat el volum de negoci en un 134% en un any, segons l'Association of American Publishers. Així, mentre El Corte Inglés ha començat a vendre un lector electrònic de Netronix com a prova per a preparar la campanya de Nadal, Sony acaba de presentar el seu tercer lector, amb 3G, mentre treballa per bolcar els seus continguts en un for-

mat obert i estàndard, l'EPUB, en el qual Google oferirà un milió i mig de llibres electrònics.

El primer llibre electrònic

Edi.cat, plataforma pionera pel que fa al llibre digital, ha llançat al mercat el primer llibre en català que es publica exclusivament en format electrònic, una fita important pel que fa als nous reptes del món de l'edició. *Llibreta de Pequín*, del periodista i director de Vilaweb, Vicent Partal, recorda la revolta dels estudiants a la plaça de Tiananmen, 20 anys després. El llibre és una invitació per a familiaritzar-nos amb el format digital: a més de comprar-se des de www.edi.cat, també se'n pot baixar gratuïtament un fragment en format Mobipocket.

El millor llibre il·lustrat, d'Enric Solbes

Rondalles valencianes ha rebut el Premi al Llibre en Valencià Millor Il·lustrat de 2008, un reconeixement important dins dels Premis als Llibres Millor Editats que concedeix la Generalitat Valenciana. El responsable del treball guardonat és Enric Solbes, prestigiós artista amb una carrera brillant com a pintor, il·lustrador i dissenyador gràfic. En aquest llibre, la força i l'expressivitat dels dibuixos de Solbes s'uneix a les paraules de Josep Franco per a fer-nos gaudir de la màgia dels relats més populars de la nostra tradició oral.

Premi Nacional d'Il·lustració

Miguel Calatayud ha estat el guardonat del Premi Nacional d'Il·lustració 2009, dotat amb 20.000 euros pel Ministeri de Cultura, pel conjunt de la seua obra. Aquest artista alacantí va re-

Flaixos

volucionar el món de la il·lustració des de la fi dels seixanta amb el seu particular enfocament estètic i conceptual. Podem trobar la seua obra en més de 70 llibres, el més recent dels quals, *El rellotge que no deia cucut*, està publicat en Bromera i Algar Editorial.

400 anys dels moriscos

El 1609 es va decretar l'expulsió dels moriscos dels regnes de la Península

Dades

Amb una mitjana del 6% de descens respecte al 2008, el món del llibre s'ha sumat a la crisi mundial. Segons la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya (FGEE), el mercat interior del llibre va créixer el 2008 un 2% respecte al 2007. Això sí, tot i que es van guanyar més diners (3.219 milions d'euros), es van vendre un 4,1% menys d'exemplars (de 250.860.000 es va passar a 240.660.000). En tot cas, si el sector va poder esquivar els problemes durant 2008, la bonança sembla acabada en arribar el 2009, ja que durant els mesos de gener i febrer les vendes van caure un 40%. Com a explicació d'aquesta sagnant baixada, la FGEE apunta les devolucions massives de les llibreries. En part, aquestes dades es deuen a la sobreproducció, que situa l'oferta molt per damunt de la demanda. Enfront dels 70.520 de 2007, el 2008 es van publicar 72.982 títols, dels quals el 52,1% van ser novetats, i la resta, reimpressions. La indústria editorial suposa un 0,7% del PIB de l'Estat espanyol i dona treball directe i indirecte a més de 30.000 persones.

Ibèrica. Per als valencians, la mesura va tenir conseqüències importantíssimes que han determinat la nostra identitat com a poble i, per això, Bromera se suma a la commemoració del 400 aniversari amb diverses obres. Entre altres, ultima la publicació –al novembre– de *Vida i final dels moriscos valencians*, un volum de gran format on la mirada lúcida i crítica de Joan F. Mira ens acosta aquest episodi clau en la nostra història.

Llibres de butxaca

Ja es poden trobar a les llibreries els primers llibres de Bromera en format de butxaca. El segell LaButxaca –del Grup 62, però que publica títols també d'editorials alienes al grup com Salamandra, Ara Llibres, Meteora o Pagès– s'encarregarà de distribuir i comercialitzar una selecció de títols, com ara *Istanbul, ciutat i records*, d'Orhan Pamuk, i *Sexualment*, de Núria Roca. Aquesta iniciativa servirà per a fomentar la lectura entre un públic més ampli, a banda d'aportar una segona vida a determinats títols que ara tornaran a estar accessibles als lectors a un preu més econòmic.

Llegir en valencià

Basada en la sèrie de Canal 9, la campanya «Llegir en valencià, L'Alqueria Blanca» ha tingut un èxit rotund. La Fundació Bromera per al Foment de la Lectura ha convidat a llegir en la nostra llengua més de 300.000 lectors a través dels diaris *Levante-EMV* i *ABC* durant els mesos de juny i de juliol, mitjançant fitxes, material promocional divers i, especialment, 13 llibres dels quals s'han venut vora 90.000 exemplars. A més, la campanya continua d'alguna manera, ja que la Fundació ha donat col·leccions a 400 biblioteques públiques, i també als centres valencians a l'exterior.

Actualitat - Reportatges - Entrevistes - Novetats editorials
24 hores al dia, 7 dies a la setmana

www.vilaweb.cat/lletres

ELS FETS D'AMOR

LAURA IBÁÑEZ

AMB *LENNON I ANNA*, VICENT BORRÀS NO NOMÉS HA GUANYAT EL PREMI DE NARRATIVA CIUTAT DE VALÈNCIA 2008, SINÓ QUE S'HA CONSOLIDAT COM UN DELS VALORS MÉS SEGURS DE LA NARRATIVA VALENCIANA ACTUAL. AQUEST RECURS DE RELATS COMPARTEIX UN LLIGAM TEMÀTIC: L'AMOR I EL DESAMOR EN UNA

ETAPA, L'ADOLESCÈNCIA, ON TOT ES MAGNIFICA. PERÒ, A MÉS, AMB AQUESTA OBRA, L'ESCRITOR D'ALGEMESÍ RET EL SEU PARTICULAR HOMENATGE A LA FIGURA I A LA MÚSICA DE JOHN LENNON, JUST QUAN ES COMPLEIXEN QUARANTA ANYS DES QUE ELS BEATLES GRAVAREN L'ÚLTIMA CANÇÓ JUNTS.

L'ombra del mític cantant i compositor de Liverpool plana per quasi tot el llibre. La seua música no només configura l'escenari temporal de les històries, sinó que, en alguns relats, esdevé un element narratiu important que marca la vida dels protagonistes. La figura de Lennon es reflecteix en el jove i utòpic Gabriel Forés de «L'eco de les músiques» i es fusiona en una comunió perfecta amb l'Anna adolescent de *Lennon i Anna*. Però el vertader homenatge a l'ex-Beatle ve per la coincidència d'esdeveniments clau amb la seua desafortunada mort: el bateig sexual d'Eva i Raül, la certesa de l'amor que Martí sent per Teresa i el relat «Lennon i Anna», que se situa eixe mateix dia de desembre de 1980. Fins i tot un fet terrible i fonamental, com és una violació, ocorre quan se celebra el segon aniversari de la mort de John Lennon.

UN LLIBRE AMB BANDA SONORA

Els temes del músic britànic se succeeixen un darrere l'altre. I no són els únics, ja que, com afirma el mateix Vicent Borràs, aquest aplec de vuit relats «remet a una banda sonora que és la que sonava mentre foren pensats, viscuts i escrits», principalment als primers anys vuitanta. En altres casos, algunes peces, com ara el *Quintet per a clarinet K.581* de Mozart, esdevenen l'eix narratiu del relat i ens regalen uns dels millors moments de lirisme del llibre, uns passatges en què, amb paraules senzilles i tendres (com les de la cançó de Serrat), l'amor es manifesta plenament amb la innocència de la primera vegada.

Però no tot és música en *Lennon i Anna*. Aquesta obra destaca pel seu atreviment estructural, amb dos relats

L'ombra del grup de Liverpool plana pels relats d'aquest llibre.

escrit amb enginy i intel·ligència, i lluny d'altres obres de temàtica semblant.

AMOR, AMB MAJÚSCULES

Borràs, del que parla, és de l'amor. Per a fer-ho no dubta a tirar mà de grans poetes com Vicent Andrés Estellés, Pablo Neruda o el Gabriel Ferrater de *Les dones i els dies*. I ho fa amb una habilitat sorprenent, amagant referències ací o allà, versos que es camuflen en la narració de manera estratègica i la fan única. També se serveix d'Itàlia per a lligar alguns relats que es perden pels carrers de Florència, i d'un element original que té un protagonisme propi, la fotografia, i que en el relat *Lennon i Anna* és «capaç de fer real la falsedat sobre la qual descansa la narració», en paraules de l'autor.

Els jocs de narrador, la bona caracterització dels personatges, principalment dels femenins, i el domini del

temps narratiu amb continus salts avant i arrere arredoneixen una obra que condensa en el gènere del relat curt el millor estil directe i efectiu de Vicent Borràs. Al lector només li resta trobar, si sap llegir, el que busca en els bons llibres.

**Un llibre complet,
escrit amb enginy
i intel·ligència, i lluny
d'altres obres de
temàtica semblant**

LENNON I ANNA. VICENT BORRÀS. BROMERA, 2009.

JOSH BAZELL:

«HI HA SITUACIONS A L'HOSPITAL MOLT MÉS ESTRESSANTS QUE UN TIROTEIG»

ISABEL SUCUNZA

PARLANT AMB JOSH BAZELL DESPRÉS D'HAVER LLEGIT *ESQUIVANT LA MORT*, UN S'ADONA QUE HI HA MOLT DE LA SEVA PERSONALITAT AL LLIBRE. L'ESCRITOR FA BROMA I IRONITZA EN LES SEVES RESPOSTES (LA BROMA I LA IRONIA SÓN TAMBÉ CONSTANTS A LA NOVEL·LA), LLENÇA SENTÈNCIES D'UNA LÒGICA SURREAL (EL QUID DE LA HISTÒRIA ÉS TAN LÒGIC COM QUE UN MAFIÓS DECIDEIXI FER-SE METGE PER

COMPENSAR LES MORTS QUE HA CAUSAT ABANS) I, SEGURAMENT PER LA SEVA EXPERIÈNCIA COM A GUIONISTA CINEMATogràFIC, DEMOSTRA UN GRAN DOMINI DEL QUE HA DE SER LA PART VISUAL QUE HA D'ACOMPANYAR EL TEXT («US PASSO EL MEU FLICKR PER SI NECESSITEU ALGUNA FOTO: HI TROBAREU UN MUNT D'IMATGES ON SURTO JO PERÒ, EL QUE ÉS MÉS IMPORTANT, TAMBÉ HI SURT EL MEU GOS»).

Josh Bazell té clars els motius de l'èxit de la novel·la negra entre els lectors: «La corrupció i el pessimisme són temes recurrents, i per tant, aquest gènere té el potencial de fer que el lector se senti, per contrast amb els personatges, una persona honesta». Assegura que la novel·la negra triomfa més a Europa que als Estats Units, perquè als lectors americans els tira una mica enrere el sexe i la violència. No obstant això, els seus escriptors de novel·la negra de capçalera són James Ellroy, conegut amb el malnom de «Gos demoníac de la literatura policíaca nord-americana», i Massimo Carlotto, que va aprofitar l'experiència personal de la repressió política, l'emprisonament i l'exili per a convertir-se en un dels novel·listes del gènere negre més famosos d'Europa. «D'ells he après sobretot a dir la veritat —afirma—, almenys la veritat de la meua història tal com es va formant al meu cap.»

Potser per aquesta voluntat de voler donar a tot plegat un caire real, el llibre està esquitxat d'explicacions que documenten qüestions d'una manera quasi científica, sempre sense deixar de banda la mirada irònica del protagonista, que plana, per damunt de totes, sobre la màfia, la medicina, el nazisme i altres temes que apareixen al llibre. Realment, Bazell s'ha pres el seu temps de documentació. «Sóc suficientment gran —confessa— per fer servir les fonts tradicionals: llibres, biblioteques,

La primera novel·la de Josh Bazell ens endinsa en la màfia des d'una perspectiva nova en el gènere.

entrevistes... Crec que això és un avantatge en un moment en què la gent, a l'hora de documentar-se, es refia d'Internet sense pensar que la xarxa va plena d'informació de baixa qualitat tan fàcil d'aconseguir que pot acabar sent una cosa addictiva...».

UNA HISTÒRIA DE PEL·LÍCULA

Sigui veritat absoluta, sigui veritat inventada la que explica *Esquivant la mort*, el que queda clar en aquesta primera novel·la de Bazell és que el seu cap deu funcionar a un ritme trepidant. Bazell ha estat guionista cinematogràfic abans que escriptor de novel·les, i l'estil cinematogràfic està molt present a la seva novel·la. És possible que sigui aquest el motiu pel qual Leonardo DiCaprio adquirís ràpidament els drets de la novel·la amb la intenció d'encarnar pròximament el metge protagonista, l'irresistible Peter Brown. Bazell ens explica que són molts els qui li diuen que la novel·la transcorre a la velocitat d'una pel·lícula. No obstant això, matisa: «Mentre escrivia aquest llibre, tenia la sensació que el que estava fent era molt diferent d'un guió. Tinc l'esperança que la gent que diu això ho digui més per la sensació d'urgència de la història, pel seu ritme i per la seva eficiència que, per exemple, perquè hi hagi un èmfasi en el que pot ser estrictament vist i escoltat». És per això que insisteix: «Realment, el llibre

La novel·la negra té el potencial de fer que el lector se senti, per contrast amb els personatges, una persona honesta

Foto: Tamar Hurwitz

Un dels agraïments en el llibre és per a la seua gossa Lottie.

no va ser escrit per a ser una pel·lícula: jo estava massa interessat a aconseguir penetrar molt profundament en el pensament i en la manera de ser dels personatges». De fet, ho argumenta amb un exemple ben aclaridor: «A les pel·lícules s'han de fer servir referències visuals que facilitin que l'espectador reconegui físicament de seguida algun dels personatges que no han aparegut a la pantalla en els últims 40 minuts, com passa a *La tapadora* o *El codi Da Vinci*, on hi ha personatges albins, tot i que a la vida real l'últim que voldria un dolent seria ser tan fàcilment reconegut o no poder sortir al carrer en hores de llum... A *Esquivant la mort* he tractat que els personatges estiguin molt definits, i estic gairebé segur que no hi he posat cap personatge clau albi al llibre...».

METGE I ASSASSÍ:

Bazell també és metge, i aquesta dada és la que acaba d'explicar en gran part l'argument de la seva novel·la: que el personatge principal decideixi abandonar (o almenys intentar-ho) la màfia per a convertir-se en doctor. «Brown es fa metge per compensar el fet d'haver estat un mafiós. L'acudit és que per a ell no és necessàriament més fàcil o més natural ser metge que ser

JOSH BAZELL és metge resident a San Francisco. *Esquivant la mort* és la seva primera novel·la, un debut extraordinari que s'ha convertit en un èxit als EUA. Es defineix com un individu d'ansietat generalitzada, sentiment que reflecteix al llarg de la novel·la i que enganxa el lector del principi al final de la història.

Quan un pacient reconeix

Peter Brown, antic mafiós convertit en metge, es veu obligat a posar en pràctica tots els seus coneixements —tant mèdics com criminals— per tal de salvar la vida en 24 hores trepidants.

una màquina de matar, i es passa tot el llibre intentant canviar la seva identitat primera.»

Els passatges de gran tensió ubicats a quiròfans, habitacions i passadissos d'hospitals, documentats al detall, aconseguen que el lector es pregunti si realment és tan estressant i apassionant treballar en un hospital. Bazell

Per a Brown no és necessàriament més fàcil o més natural ser metge que ser una màquina de matar

Aquest exemplar dedicat se sorteja entre els lectors al perfil de Facebook de Bromera.

respon sense dubtar: «Jo, com a metge, he estat en situacions a l'hospital que fan pinta de ser molt més estressants que un tiroteig». De fet, Bazell en troba moltes, de semblances: «A totes dues situacions es poden trobar persones més tranquil·les i experimentades que altres, capaces de prendre decisions basades en diferents graus de racionalitat. I els riscos sempre semblen més perillosos per a uns que per a altres, o almenys diferents».

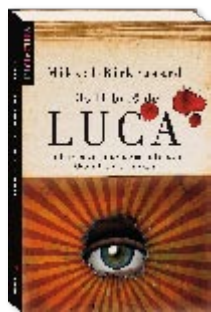
I entre les històries de metges i pacients amb qui Peter Brown ha d'enfrontar-se, subjau una crítica al sistema de sanitat americà, segon Bazell, «tan disfuncional que promou l'hostilitat entre pacients, famílies i metges, i a sobre, el poder desmesurat de les companyies asseguradores i les corporacions farmacèutiques, els objectius de les quals no són donar un servei sinó simplement enriquir-se». Però sembla que la contradicció és l'esperit mateix de l'ofici, i d'això se n'aprofita Bazell per a crear la tensió: «Ser metge o infermera, més enllà de ser una professió seriosa, és també divertit i et fa sentir bé amb tu mateix; tanmateix, bona part de la gent que t'envolta, generalment està passant el pitjor dia de la seva vida».

ESQUIVANT LA MORT. JOSH BAZELL.

TRADUCCIÓ D'ELISABET RAÍFOLS. BROMERA, 2009.

‘ELS LLIBRES DE LUCA’

JON CAMPELLI HERETA LA LLIBRERIA LIBRI DE LUCA A COPENHAGUEN DESPRÉS DE LA MORT SOBTADA DEL SEU PARE EN ESTRANYES CIRCUMSTÀNCIES. A PARTIR D'AQUEST MOMENT, EL JOVE ADVOCAT S'ENDINSA EN UN MÓN DESCONEGUT I PERILLÓS, EN EL QUAL DESCOBRIRÀ LA MANERA DE CONTROLAR ELS PENSAMENTS DE LES PERSONES MITJANÇANT LA LECTURA. AQUESTA ARMA

PODEROSA I COBEJADA S'HA MANTINGUT CONTROLADA DURANT SEGLES EN MANS D'UNA SOCIETAT SECRETA, PERÒ ARA JON HA D'ESBRINAR QUI, DES DE L'OMBRA, HA ORDIT UNA TRAÏCIÓ PER A TRAURE'N PROFIT D'AQUESTA TÈCNICA DE MANIPULACIÓ. ACÍ TENIU UN TAST DEL NOU ÈXIT DE LA LITERATURA NÒRDICA: *ELS LLIBRES DE LUCA*, DE MIKKEL BIRKEGAARD.

—*Fahrenheit 451* —va dir Iversen fent un gest d'aprovació amb el cap—. Bradbury. Una tria brillant, Jon.

—És ciència-ficció, oi?

—Sí, però el gènere no té gens d'importància. Estàs preparat?

Jon va arronsar les espatlles.

—Tan preparat com es pugui estar.

—I tu, Katherina? —va preguntar Iversen dirigint la mirada cap a la pèl-roja, immòbil en la seva butaca. Ella va aixecar la vista i va llançar una mirada escrutadora a Jon. Es va fregar la barbeta amb l'índex, pensativa, abans de deixar la mà a la falda i assentir.

—Perfecte! —va irrompre Iversen i va picar de mans—. Serà millor que seguis, Jon.

—I l'únic que he de fer és llegir per a mi?

—Correcte —va contestar Iversen i li va assenyalar la cadira amb la mà—. Tu comença i no t'amoïnis. Amb la Katherina estàs en bones mans.

[...]

El protagonista del llibre, Montag, era aparentment bomber, però un bomber que provocava incendis en compte d'apagar-los. La seva feina consistia a cremar els llibres que aquella societat considerava perillosos. Un dia, quan tornava cap a casa, va topar amb una noia i van fer el camí junts fins a casa. La descripció de la noia era tan increïblement viva que Jon la podia veure davant seu, gràcil, somrient, coqueta i espontània. El cor se li va accelerar i els llavis li van quedar secs. Aquella noia era fantàstica. Frisava per saber més coses sobre ella, havia de saber d'on venia i quin paper tenia en aquella història. Apareixia d'una manera tan nítida que gairebé podia notar la seva presència al seu costat, avançava amb la cabellera vermella voleiant al vent, amb el caminar lleuger, de camí cap a casa de Montag, i ja des d'aquell moment la va començar a trobar a faltar, a témer la buidor quan ella el va deixar allà, al peu de l'escala de casa de Montag.

La representació era tan convincent que Jon aferrava la vista a la pàgina per

poder apropar-se més a la noia, però els seus ulls ja no l'obeïen. Es negava a deixar la pàgina i continuar el recorregut pel text fins al comiat de la noia. Desesperat, Jon va provar d'aturar la lectura o almenys reduir-ne la velocitat, però la història avançava irremeiablement davant de la seva mirada. Va notar com la suor començava a perlejar-li el front i el pols se li embalava.

[...]

En el mateix moment que Jon va mirar amunt, Katherina va obrir les parpelles lentament, però va evitar de mirar-lo directament. Jon va veure que ella tenia els ulls enrogits i va desviar la mirada cap a Iversen, que la hi va tornar esperançant.

—I bé?

Jon va baixar la mirada cap al llibre. Semblava un llibre com qualsevol altre, un plec de papers amb paraules i lletres, sense cap rastre de la vida ni la riquesa de colors que tot just acabava d'experimentar. Va tancar el llibre i el va capgirar amb les mans per examinar-lo del dret i del revés.

—Com ho heu fet? —va preguntar finalment.

Iversen va esclafir a riure.

—Oi que és fantàstic? Jo encara me'n faig creus cada vegada que ho veig.

Jon va assentir absent.

—I tu podies sentir el que jo llegia? —va preguntar girant-se cap a Katherina.

A ella li van pujar els colors a la cara i va assentir de manera gairebé inapreciable.

—Però... —va irrompre Iversen alçant un dels dits índex— no era la teva veu la que sentia. Tampoc no era la seva, ni la de l'escriptor en aquest cas. Això és el més increïble de tot. Pel que es veu, cada obra té la seva pròpia i única

veu —va mirar fixament amb una enveja evident a la dona pèl-roja—. És com comunicar-se amb el llibre mateix, amb la seva ànima.

—El somni daurat de tot bibliòfil —va comentar Jon secament.

ELS LLIBRES DE LUCA. MIKKEL BIRKEGAARD. TRADUCCIÓ DE CAROLINA MORENO. BROMERA, 2009.

**La representació
era tan convincent
que Jon aferrava la vista
a la pàgina per poder
apropar-se més a la noia**

TONI MOLLÀ:

«O REDEFINIM POLÍTICAMENT LA TELEVISIÓ PÚBLICA O HO FARÀ EL MERCAT»

MARTA ESTRELLES

FERM DEFENSOR DEL PERIODISME PÚBLIC COM A SINÒNIM DEL PERIODISME CÍVIC, TONI MOLLÀ APOSTA DECIDIDAMENT PER LA TELEVISIÓ PÚBLICA EN EL SEU NOU LLIBRE. AQUEST COMUNICÒLEG I TREBALLADOR HISTÒRIC DE TVV ASSENYALA EN *QUINA TELEVISIÓ PÚBLICA?* LES AMENACES QUE PLANEN SO-

BRE LA TELEVISIÓ ACTUAL. ARA BÉ, ALLUNYAT DE LA PERSPECTIVA APOCALÍPTICA, MOLLÀ PREFEREIX LLANÇAR PROPOSTES I PESSIGAR EL LECTOR PERQUÈ EN EL SEU PAPER DE TELESPECTADOR ASPIRE A CONVERTIR-SE NO EN UN MER CONSUMIDOR, SINÓ EN UN CIUTADÀ COMPLET.

—*En el llibre afirmes que la televisió pública es troba en una cruïlla de la qual sorgirà redefinida. Per què?*

—Pels nous factors econòmics, polítics, tecnològics i socioculturals que la condicionen. O la redefinirem políticament o ho farà el mercat.

—*La imminent apagada analògica és bon moment per a apostar per la televisió pública?*

—Sí, si creiem en l'espai públic com l'esfera de la cohesió social, de l'opinió pública i, finalment, de la democràcia.

—*Quina ha de ser la principal diferència entre el 'producte' de la televisió pública i el de la privada?*

—El de la televisió privada es dirigeix al consumidor. El de la pública s'ha de dirigir al ciutadà. I la seua lògica empresarial no pot ser la mateixa.

—*La rendibilitat social de la televisió ha d'anar lligada a l'econòmica?*

—No sempre. Els bons economistes no confonen mai els conceptes de despesa i d'inversió. De totes maneres, el gestor de la televisió pública no es pot oblidar tampoc del balanç ni del compte de resultats. Precisament perquè es tracta de diners públics.

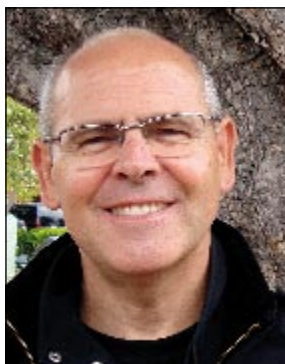
—*Com afecten la globalització i la digitalització a la televisió?*

—D'una manera ambivalent, depén del que fem amb elles, perquè no són intrínsecament perverses, com creuen els apòstols de l'apocalipsi. Ben al contrari, poden ser factors de democratització i de dinamització de les cultures locals sempre que aquestes aposten per la innovació permanent com una manera d'adaptar-se al nou medi.

—*Quin paper tenen la llengua i la cultura pròpies en aquest marc?*

—La llengua és el millor element de protecció del mercat interior de les indústries culturals.

—*Quines són les amenaces de la televisió pública?*

Per a Toni Mollà, encara estem a temps de donar un nou sentit a la nostra televisió pública.

—La pitjor és la falta de definició del concepte de *servei públic* i les exigències polítiques que comporta. Això és aplicable també a l'educació o a la sanitat. La televisió pública, al meu entendre, forma part d'una concepció progressista de l'estat del benestar.

—*Hi ha alguna manera d'evitar que els partits polítics caiguen en la temptació intervencionista?*

—Sí, que se'n *desgovernalitze* la gestió i el control i que s'hi establisca alguna mena de pacte públic per la comunicació, transversal a les opcions partidistes.

—*Al País Valencià no tenim cap consell audiovisual. Què implica això?*

—Els consells audiovisuals són organismes de control i de gestió. Espanya és l'únic país de la Unió Europea que no en té. Però, alerta, determinades institucions també poden fer més mal que bé. De manera que, si s'ha de crear, és molt important que es faça amb bases *cíviques* més que *partidistes*.

—*A Catalunya sí que n'hi ha...*

—El CAC és un pas avant. Però no és cap panacea. El model continua sent el CSA francès.

—*Quines assignatures pendents té?*

—La composició: no ha de respondre a la lògica dels partits. Les funcions quant a l'assignació de noves freqüències. I el règim sancionador, poc desenvolupat.

—*Aquest octubre, Canal 9 celebra el 20é aniversari. Coneixes bé l'ens com a expert sobre comunicació i com a treballador de la casa des de l'inici. Quin seria un bon regal?*

—Personalment, que tornaren a passar *Casablanca* en la versió en què es van inaugurar les emissions aquell 9 d'octubre. Als nostàlgics sempre ens queda *Casablanca*.

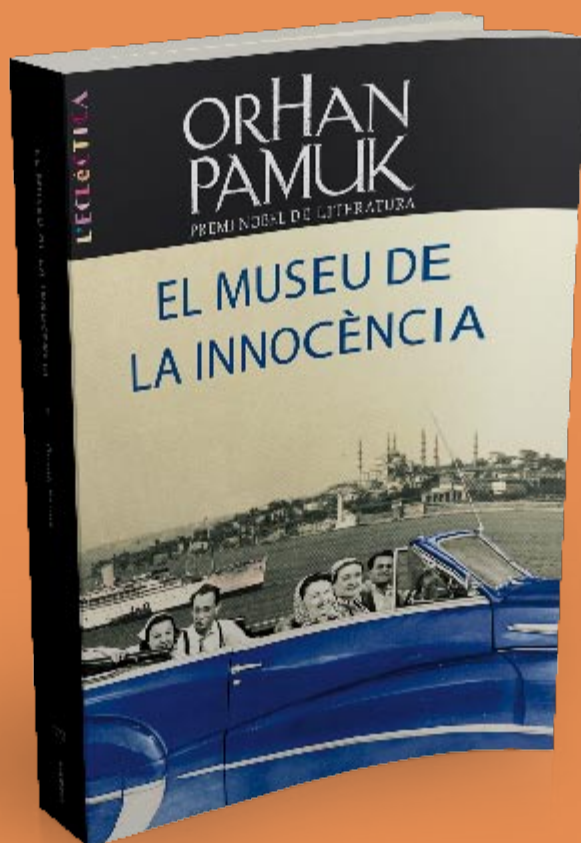
La llengua és el millor element de protecció del mercat interior de les indústries culturals

QUINA TELEVISIÓ PÚBLICA? TONI MOLLÀ.

BROMERA, 2009.

Bromera et convida a visitar l'excel·lent **MUSEU DE LA INNOCÈNCIA**

Un passeig inoblidable per un amor
i una ciutat de bellesa indescriptible, Istanbul,
de la mà del Nobel turc Orhan Pamuk.

Orhan Pamuk

«Un gran novel·lista, irresistiblement captivador»
The New York Times

Deixa't seduir per la veu sincera i l'encisadora mirada
del creador i guia d'aquest museu, Kemal Basmack,
i emprén un viatge que no podràs oblidar

Aquesta entrada –transferible, reutilitzable i de validesa permanent–
dóna opció a un recorregut personalitzat amb horari a escollir pel visitant.

www.bromera.com/pamuk

ENTRADA

EL RENOVAT FERVOR DELS LECTORS

PERE CALONGE

EN UN CÈLEBRE ASSAIG PUBLICAT EL 1981, L'ESCRITOR ITALO CALVINO ES PREGUNTAVA SOBRE LA CONDICIÓN I LA UTILITAT D'ALLÒ QUE ANOMENEM CLÀSSICS. «PER QUÈ LLEGIR ELS CLÀSSICS», ES TITULAVA AQUELL TEXT, EN QUÈ APUNTAVA ALGUNES PROPOSTES EN FORMA D'ARGUMENTS DIVERSOS PER A ACABAR

CONCLOENT –DE LA MANERA SEGURAMENT MÉS SENSATA AMB QUÈ ES PODEN ENCARAR AQUESTES QÜESTIONS, BEN SOVINT MASSA SACRALITZADES– QUE, AL REMAT, «L'ÚNICA RAÓ QUE ES POT ADDUIR ÉS QUE LLEGIR ELS CLÀSSICS ÉS MILLOR QUE NO LLEGIR ELS CLÀSSICS».

El fet, però, és que intentar de definir la condició de clàssic és tan temporador com complicat; i no perquè no s'haja provat de fer en moltes ocasions, i des de diferents punts de vista –alguns, fins i tot, han gosat de fer-ne *cànons*–, sinó perquè ens sembla una qüestió massa relativa, massa *líquida* per a provar d'encabir-la en un compartiment més o menys tancat. El mateix Calvino, en el text esmentat, assaja una «proposta de definició» –provisional, per tant, per bé que molt interessant– que abraça 14 possibles trets, entre els quals llegim que «s'anomenen *clàssics* aquells llibres que constitueixen una riquesa per a qui els ha llegit i estimat, però que constitueixen una riquesa no menor per a qui es reserva la sort de llegir-los per primera vegada en les millors condicions per a assaborir-los».

IMPRESINDIBLES, INTEMPORALS...

Podríem buscar un altre tipus de definició, potser més cínica però no del tot falsa, que al·ludís a la quantitat de pols acumulada sobre els volums en concret, que es referís a aquells llibres de què tots parlen però que ningú no ha llegit; o, retornant a Calvino (en aquest cas, a l'excel·lent *Si una nit d'hivern un viatger*), a aquella categoria que ell anomena «els llibres que sempre has fet veure d'haver llegit quan seria hora que et decidissis a llegir-los de debò». I és que sovint ens venç el dubte –raonable, si més no– del nombre real de lectors que tenen aquelles obres que la tradició considera indiscutibles i inevitables.

La màgia dels clàssics es manté vigent tot i el pas del temps.

Entre la major o menor controvèrsia sobre el tema, però, hi ha una característica del clàssic que sembla gaudir d'un cert consens: la intemporalitat. O amb Calvino, una vegada més, «un clàssic és un llibre que mai no ha acabat de dir allò que ha de dir». I Arthur Conan Doyle i Edgar Allan Poe són intemporals. Situats de vegades en una discreta segona fila respecte d'aquell tipus d'autor titllat d'imprescindible, Conan Doyle i Poe tenen, en canvi, lectors. Molts lectors. I en aquest fet està, potser, la prova de la seua intemporalitat: en la quantitat de lectors que

continuen apropant-se amb normalitat a les seues obres per més que passe el temps i canvien modes i gustos estètics. Amb normalitat i amb plaer. I això enllaça amb una altra definició de *clàssic*, sembla que de Borges, que vindria a dir que és el renovat fervor dels lectors el que consagra una obra com a tal.

L'excusa per a renovar-ne una vegada més el fervor, ara i ací, cap a aquests dos autors és la coincidència enguany de l'aniversari de tots dos: en concret, els dos-cents anys del naixement d'Edgar Allan Poe (Boston, 1809 - Baltimore, 1849) i els cent cinquanta del d'Arthur Conan Doyle (Edimburg, 1859 - Crowborough, 1930). Dos autors, a més, que tenen un altre tret en comú pel que fa a la relació amb els lectors: podem situar-los dins d'aquella literatura que, tot i no estar pensada específicament per a un públic jove, ha atret des de sempre lectors juvenils i, de fet, molts primers lectors. Que ha servit, doncs, de porta d'accés a la literatura per a moltes generacions.

Situats de vegades en una discreta segona fila respecte d'aquell tipus d'autor titllat d'imprescindible, Conan Doyle i Poe tenen, en canvi, lectors. Molts lectors

POE:

LA LITERATURA DEL MALSON

P. C.

Poe va saber aprofitar les pors atàviques de l'ésser humà per a convertir-les en peces literàries inquietants i d'estrany magnetisme. Un fet que ha contribuït a l'aura de llegenda que l'envolta, a la imatge –en què és difícil destriar la veritat de la invenció– de persona torturada pels mateixos terrors que reflectien les obres. Prototipus de l'artista maleït, la llegenda arriba fins a la seua mort, als quaranta anys, en un hospital de Baltimore, després de vagar borratxo uns quants dies pels carrers.

Tanmateix, la genialitat de l'autor nord-americà no va ser del tot reconeguda en la seua època, i van ser els simbolistes francesos qui el reivindicaren i el convertiren en una referència per a autors d'èpoques i procedències diverses, des d'Oscar Wilde fins a Cortázar, passant per altres de més evidents com Lovecraft. Fins i tot el mateix Conan Doyle s'hauria inspirat en Auguste Dupin per a crear el seu Sherlock Holmes. Precursor de formes literàries modernes com la ciència-ficció, el relat de terror o la narrativa policíaca, la seua teoria de la composició literària continua sorprenent per la seua modernitat, que va més enllà del romanticisme per a inaugurar pràcticament el simbolisme i assentar les bases de moviments futurs com el modernisme o fins i tot el surrealisme. Tot i que es considerava a ell mateix sobretot un poeta –la màxima expressió literària, des del seu punt de vista–, la ironia és que, si exceptuem *The Raven*, ha gaudit de molt més reconeixement com a prosista; i les seues teories sobre la construcció del conte han arribat, a través de Cortázar, fins als nostres dies, i li han atorgat la condició d'igualtat amb la resta de gèneres.

MESTRE DEL MISTERI I EL TERROR

La seua producció narrativa abraça diverses línies temàtiques. Així, per exemple, *L'escarabat d'or* –probablement un dels relats més coneguts–, *Els crims del carrer de la Morgue* o *El misteri*

de *Marie Rogêt* pertanyen a la sèrie de narracions en què predomina l'anàlisi racional dels fets per a resoldre algun tipus de misteri. En el primer, la troballa d'un estrany escarabat i l'aparició d'uns criptogrames són la base per a un conte que barreja racionalitat –gairebé matemàtica– i elements fantàstics. Els altres dos, més estrictament policíacs, i amb el cèlebre personatge de Dupin com a protagonista. De fet, es diu que *Els crims del carrer de la Morgue* inaugura el gènere, i l'estructura de la trama ens resulta, a hores d'ara, ben coneguda: un crim com a punt de partida, la ineficàcia de la policia per a resoldre'l i l'aparició d'un personatge que, a partir de la lògica i d'una capacitat analítica poc comuna, és capaç de traure'n l'entrellat.

Per la seua banda, *Relats de terror* aplega alguna de les narracions més cèlebres de l'autor dins d'aquest vessant temàtic. Títols com *El tonell d'amentallat*, *El gat negre* o *La caiguda de la casa d'Usher*, amb predomini d'atmosferes claustrofòbiques, de trames en què la mort és l'argument central i de personatges marginals, moguts sovint per l'efecte d'estats mentals extrems. Però, potser ens quedem amb la tensió narrativa d'*El pou i el pèndol* –publicat en un volum a part, i ara també disponible

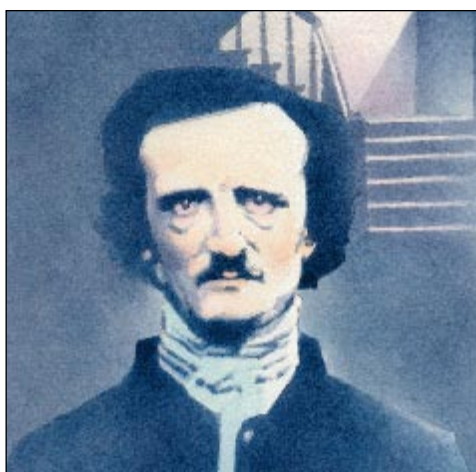
en format digital a edicat–, un dels relats més angoixants de l'autor, en què porta fins a les últimes conseqüències la tècnica de graduar-ne progressivament la intensitat dirigint-la cap al desenllaç. Amb un protagonista i narrador en primera persona que espera impotent el descens d'un pèndol que posarà fi a la seua vida, la narració transmet –i en fa partícip el lector– l'abandonament, la solitud i el terror de qui sap que lluita contra el temps. 🌐

ELS CRIMS DEL CARRER DE LA MORGUE. EDGAR ALLAN POE. TRAD. DE JOSEP MARCO. BROMERA, 2009.

RELATS DE TERROR. EDGAR ALLAN POE. TRAD. D'ÉVA ALBERT I JOSEP MARCO. BROMERA, 2006.

L'ESCARABAT D'OR. EDGAR ALLAN POE. TRAD. DE GERARD BATALLER. BROMERA, 1998.

EL POU I EL PÈNDOL. EDGAR ALLAN POE. TRAD. DE JOSEP FRANCO. BROMERA, 1996.

© Enric Solbes

Malgrat la qualitat de la seua obra, Poe no va aconseguir el reconeixement com a escriptor en vida.

Referència per a
autors d'èpoques i
procedències diverses,
fins i tot el mateix
Conan Doyle s'hauria ins-
pirat en Auguste
Dupin per a crear el seu
Sherlock Holmes

CONAN DOYLE

I L'OMBRA DEL DETECTIU

P. C.

La qüestió admet pocs dubtes: si es preguntés per la figura que per excel·lència representa el detectiu en la literatura, una bona majoria de lectors referirien el nom de Sherlock Holmes. Protagonista de tota una sèrie de novel·les i de relats curts, el personatge va obtenir –i conserva– tanta fama com perquè el nom de l'autor hi haja quedat vinculat per sempre més. Sir Arthur Conan Doyle va ser superat fins a tal punt per la popularitat del personatge que va intentar eliminar-lo en diverses ocasions.

Fins i tot el va haver de ressuscitar –per les pressions del públic, dels editors i de la mateixa família– després d'haver escrit una narració breu –suficientment ambigua, això sí– en què semblava que l'havia soterrat definitivament, tant a ell com al seu arxienemic, el professor Moriarty. Per més que el seu nom vaja aparellat al del detectiu, Conan Doyle és autor d'una obra molt extensa i variada, que abraça àmbits diversos: a més del gènere detectivesc, la narrativa d'aventures o de terror, la novel·la històrica, la ciència-ficció, l'espiritisme, etc. De fet, en més d'una ocasió es va declarar més interessat en altres tipus de literatura –potser, especialment en la literatura històrica–, mentre que les novel·les de Holmes eren més una necessitat que li venia imposada per l'èxit aclaparador del personatge.

Les biografies de Conan Doyle acostumen a assenyalar com a causa dels primers tempteigs en la literatura el fracàs de la seua carrera mèdica: l'autor havia estudiat medicina, i sembla que els pocs clients que entraven a la consulta i el temps mort que això li proporcionava possibilitaren les primeres provatures literàries. L'aparició el 1886 d'*Un estudi en escarlata*, primera novel·la de l'autor i primera obra en què apareix Sherlock Holmes, suposa l'inici de la seua fama i l'abandonament definitiu de la medicina per a dedicar-se de ple a l'escriptura. A partir d'aquest títol, l'abassegador corpus holmesian no deixarà de créixer, fins a abraçar un total de cinquanta-sis relats i quatre novel·les. Entre els primers, títols com ara *Sherlock Holmes i els plànols del Bruce-Partington* o *Sherlock Holmes i el constructor de Nor-*

wood. Entre les novel·les, potser la més emblemàtica és *Els gos dels Baskerville*. A mitjan camí del gènere de terror i del relat de detectius, l'obra suposava el retorn de Holmes, després de vuit anys de silenci, per a intentar esclarir una mort en estranyes circumstàncies en què es barreja la racionalitat científica amb les llegendes i les supersticions de la zona. En especial, una que la lliga amb la presència d'un enorme gos que volta la casa i que devia estar relacionat amb una antiga maledicció familiar.

MÉS ENLLÀ DE SHERLOCK HOLMES

El detectiu Sherlock Holmes va arribar a ser més conegut que el seu creador.

© Paco Giménez

Hi ha, però, els altres títols; els que demostren que l'obra de Conan Doyle va més enllà del seu personatge més universal, i també fins a quin punt s'oblida sovint aquest fet. Com *La nova catacumba*, per exemple, que aplega tres relats breus –«L'anell de Thot», «El gat de Brasil» i el titulat pròpiament «La nova catacumba»–, en què l'autor connecta l'Anglaterra coetània amb algun altre món allunyat, o bé temporalment –l'antic Egipte o la Roma clàssica, en dos d'aquests–, o bé espacialment –el Brasil salvatge–, en el tercer. O com *La vall de la por*, i en concret, una de les dues novel·les inde-

pendents que la integren, *Els sequaços*, que narra la situació d'opressió que genera una lògia secreta, esdevinguda en una autèntica estructura mafiosa, i la tirania que exerceix sobre els habitants de la regió de Vermissa, a la zona minera de Pennsilvània.

Per més que el seu nom vaja aparellat al del detectiu, Conan Doyle és autor d'una obra molt extensa i variada, que abraça àmbits diversos

EL GOS DELS BASKERVILLE. ARTHUR CONAN DOYLE.

TRAD. DE JOSEP FRANCO. BROMERA, 2009.

LA NOVA CATACUMBA. ARTHUR CONAN DOYLE. TRAD. DE JOSEP MARCO. BROMERA, 2001.

LA VALL DE LA POR. ARTHUR CONAN DOYLE. TRAD. DE GERARD BATALLER I REMEI BATALLER. BROMERA, 1992.

SHERLOCK HOLMES I EL CONSTRUCTOR DE NORWOOD. ARTHUR CONAN DOYLE. TRAD. DE GERARD BATALLER I REMEI BATALLER. BROMERA, 1990.

SHERLOCK HOLMES I ELS PLÀNOLS DE BRUCE-PARTINGTON. ARTHUR CONAN DOYLE. TRAD. DE VÍCTOR A. OROVAL. BROMERA, 1987.

ELS MILLORS LLIBRES, A LES MILLORS LLIBRERIES

LA LLAR DEL LLIBRE
www.llardellibre.net

LA GRALLA
www.lagralla.com

ROBAFAVES
www.robafaves.com

LLIBRERIA CATALONIA
www.libreriacatalonia.cat

ASSASSINS D'ASSASSINS

ALÍCIA TOLEDO

ELS HOMES DE LA DALLA, DEL REPUTAT AUTOR DE NOVEL·LA POLICÍACA JOHN CONNOLLY, ÉS UN LLIBRE OSCUR I INTRIGANT DINS DEL SEU GÈNERE. S'HI NARRA EL COBRAMENT D'UN DEUTE DE SANG A TRAVÉS D'UNA CADENA D'ASSASSINATS LLIGATS PER GRANS DISTÀNCIES I PEL PAS DEL TEMPS. I

COM ÉS HABITUAL EN CONNOLLY, LA NARRATIVA MACABRA ESTÀ REDACTADA EN UNA PROSA SOVINT SUGGERIDORA I POÈTICA. TOT I QUE EN AQUESTA OCASIÓ EL PROTAGONISME ÉS PER AL TÀNDEM LOUIS-ANGEL, TAMBÉ HI HA LLOC PER AL POPULAR CHARLIE PARKER, ARA EXDETECTIU.

Louis i Angel són assassins a sou. Formen part d'un grup conegut com «els homes de la dalla», l'elit dels assassins. Homes tan aterridors que els seus noms només es pronuncien a cau d'orella. Les circumstàncies els van dur a matar per a sobreviure fins que això es va convertir en una professió o, encara més, en un *modus vivendi*. Després de molts anys de dedicar-se a aquesta professió macabra, però, en Louis ja està fart de tanta sordidesa i de tanta sang vessada. La por, però, al fet que la seua antiga carrera no deixi de perseguir-lo el tenalla i els seus temors acabaran

El creador del detectiu Charlie Parker ens presenta una nova història inquietant.

confirmant-se. Ara, Louis i el seu company Angel en són l'objectiu. Tant la seua llar com els seus negocis es veuran ben aviat amenaçats i els dos han d'amagar-se de l'assassí d'assassins: en Bliss. L'ajuda està en camí i, per a alegria dels fans de Charlie Parker, arribarà de la mà d'aquest famós exdetectiu.

LA CARA HUMANA D'UN MERCENARI

Connolly aconsegueix que la novel·la no siga una més del gènere negre amb el seu poder refrescant, aquesta resistència a repetir-se tan seua. Sobretot, perquè fa un treball impressionant en la humanització dels personatges, de manera que el lector pot triar sense problemes de quin costat vol estar, fins i tot trobant-se davant d'un enfrontament entre dos grups d'assassins. Ens presenta, doncs, una cara molt humana d'aquest grup de mercenaris sense escrúpols. I és que Connolly és un mestre en el gènere i domina els dispositius literaris per a evitar

els maniqueïsmes innecessaris, per a eludir un plantejament simplista de dolents molt dolents i bons molt bons. A més, la relació entre Louis i Angel està plantejada d'una manera molt similar a la d'un altre tàndem protagonista del relat: Willie i Arno, una parella de mecànics que fa força anys que treballen junts i que només fan que barallar-se com a vells amics i companys inseparables que són.

MATAR EL PRIMER

El relat, tanmateix, indaga especialment la psicologia d'en Louis, un home

de color que ha crescut amb l'obsessió de la discriminació racial i el fantasma dels linxaments. Louis es marca un sol objectiu en la vida: venjar-se d'aquests crims, que ha presenciats des que era només un nen. I és això el que el conduirà al món secret i ocult dels assassins a sou, «els homes de la dalla», del qual Bliss, el seu perseguidor actual, és un membre notori. I en Louis, que ja fa un temps que s'esforça per allunyar-se de tot aquest univers macabre de crims i assassins, es troba, però, atrapat en una espiral de la qual és ben complicat sortir, de manera que l'única manera d'aturar la matança és matar el primer.

D'altra banda, a pesar que la major part de la novel·la està dedicada a explicar la història de Louis i Angel, el relat no deixa d'estar ple d'acció i de suspens. De fet, en cap moment el lector tindrà la sensació que el ritme narratiu decau, ni tan sols en la presentació dels personatges a l'inici del relat.

Connolly és un mestre en el gènere, fa un treball impressionant en la humanització dels personatges

ELS HOMES DE LA DALLA. JOHN CONNOLLY. TRAD. DE MARIA INIESTA. BROMERA, 2009.

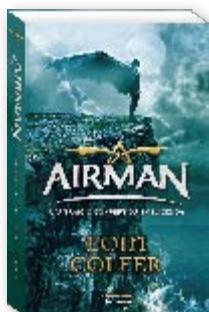
AIRMAN,

UN NOU HEROI

FRUIT DE LA MILLOR TRADICIÓ

CAROL BORRÀS

L'AUTOR IRLANDÉS EOIN COLFER, CREADOR DE LA CONEGUDA SAGA D'ARTEMIS FOWL, ACABA DE PUBLICAR EN LA COL·LECCIÓ D'ÈXITS INTERNACIONALS «ESFERA» EL SEU DARRER TÍTOL, *AIRMAN*. PROTAGONITZAT PER UN NOU HEROI, ENS TROBEM DAVANT D'UN FERM CANDIDAT A ENTRAR A FORMAR PART DE

LA GALERIA DE PERSONATGES DE CAPÇALERA DELS MÉS JOVES. EN AQUEST LLIURAMENT CONEIXEM EL JOVE CONOR BROEKHART, PIONER EN LA CURSA PER VOLAR ALS INICIS DEL SEGLE XX, QUE DES DE LA PETITA ILLA DE LES SALTEE ESDEVÉ UN HEROI TERRENAL PER TAL DE VENJAR UNA TRAÏCIÓ.

De superherois, n'hi ha de molts tipus, colors i grandàries i, per descomptat, sempre amb un ampli ventall de superpoders, naturals o no. Però tots ells tenen en comú una capacitat d'atracció fascinant i embriagadora que els fa únics i irrepetibles per al seu públic. Qui no en té un que rescata de la infantesa en sentir parlar d'herois? En l'era de la societat del coneixement, on el ciberespai i la realitat virtual han captivat els més joves, a qui poques coses sorprenen ja, potser presentar un heroi molt terrenal, nascut en l'època en què es lluitava per controlar la tecnologia a favor del progrés humà, és un bon mètode perquè posen els peus a terra, paradoxalment, ja que estem davant d'un heroi *volador*. Parlem d'*Airman*, el protagonista del nou relat d'Eoin Colfer, publicat en «Esfera».

Potser, aquest va ser el plantejament de Colfer a l'hora de desenvolupar un nou personatge dins del seu univers narratiu, que destaca per l'aclaparador èxit d'*Artemis Fowl* —un personatge amb un esperit semblant a *Airman*, però amb un perfil més juganer— perquè, malgrat tot, sempre necessitem herois que ens transporten a realitats més justes. Si en *Artemis Fowl i el codi de l'eternitat*, també en «Esfera» (i distingida amb diferents guardons de prestigi), Colfer ens presenta un jove de tretze anys convertit en el cervell més criminal i perillós del futur dominat per la tecnologia més avançada, ara amb *Airman* perfila un protagonista amb els mateixos trets (enginy, intel·ligència i coratge) en un adolescent a la recerca de justícia en el passat pretecnològic. Basant-se en els arquetips tradicionals, Colfer ha sabut crear un heroi singular, intel·ligent i sa-

gaç que captivarà l'atenció dels més joves per la seua capacitat de traure un excel·lent profit dels seus propis recursos.

L'ATERRATGE D'UNA NOVA LLEGENDA

Conor Broekhart, el protagonista, és un jove predestinat a volar des que va nàixer a bord d'un globus el 1878. Fill del capità Broekhart, l'home de confiança del rei de les illes independents de les Saltee, ja mostra des de la infantesa una passió creixent pel somni de l'home per volar, a més d'unes aptituds i una decisió extraordinàries, que esdevindran imprescindibles quan el destí es torne en contra seu en forma de traïció. Aïllat de la seua família i del seu món en una presó de l'illa petita de les Saltee, acarona durant anys la idea de ser lliure per a recuperar la seua identitat i salvar així els seus. El cel veurà nàixer finalment una nova llegenda de la qual els lectors de segur que reclamen noves aventures.

Eoin Colfer demostra novament amb *Airman* la seua capacitat per a crear personatges captivadors i, alhora, escenaris i trames absorbents amb una narració àgil i vibrant

en la qual no falten les arts marcial, la princesa o els éssers malvats. A més, amb aquest nou heroi, els joves tindran també l'oportunitat d'acostar-se a l'esperit pel qual l'home va dur endavant les primeres temptatives de controlar la tecnologia que hui dia és present en totes les esferes de la nostra vida. Estem, doncs, davant d'un heroi altament recomanable.

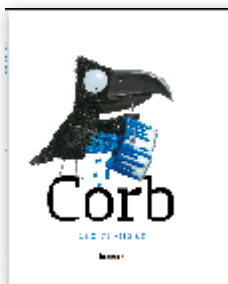
Colfer ha sabut crear un heroi singular, intel·ligent i sagaç que captivarà l'atenció dels més joves per la seua capacitat de traure un excel·lent profit dels seus propis recursos

AIRMAN. EOIN COLFER. TRAD. D'ALBERT TORRESCANA. BROMERA, 2009.

ELS MILLORS LLIBRES IL·LUSTRATS, ARA TAMBÉ EN BROMERA

MARIA VILLALBA

AQUESTA TARDOR, BROMERA PUBLICA *CORB*, UN ÀLBUM IL·LUSTRAT OBRA DE LEO TIMMERS. AMB AQUEST LLANÇAMENT, L'EDITORIAL CONFIRMA EL SEU INTERÉS PER PUBLICAR LLIBRES DE QUALITAT, AMB DIBUIXOS A COLOR I ADREÇATS ALS MÉS MENUTS. NO DEBADES, AQUESTS TÍTOLS SÓN

ELS PRIMERS ALS QUALS TENEN ACCÉS ELS XIQUETS I LES XIQUETES, I EL FET QUE ELS RESULTEN ATRACTIUS I INTERESSANTS SERÀ DETERMINANT PERQUÈ ES DESPERTE EN ELLS I ELLES EL GUST PER LA LECTURA I ESDEVINGUEN BONS LECTORS EN EL FUTUR.

Tot un antiheroi, un corb negre com el carbó, és el protagonista del primer títol d'una nova sèrie d'àlbums il·lustrats que aposta per obres de qualitat per a primers lectors. L'autor, tant del text com dels dibuixos, és Leo Timmers, un il·lustrador reconegut internacionalment. Nascut a Bèlgica el 1970, es va formar en el camp del disseny gràfic i prompte va començar a fer llibres per a infants. Ha publicat les seues obres en una vintena de països, i ací és especialment valorat per volums com *Jo sóc el rei!* o *Qui condueix?*.

Així, el nostre protagonista és un corb que es troba molt sol, ja que tots els ocells li fugen. Un dia, es troba amb tres pardalets que semblen ben simpàtics, i intenta acostar-se a ells per tal de fer-se'n amic. Però com que és tan gran i tan negre, els pardalets li tenen por, així que el corb ho veu ben clar: si es pinta de colors, com ells, solucionarà el problema. Aquesta història, senzilla i divertida, està narrada a mitges entre el text i els dibuixos, plens de colors vius i amb una tendresa que es barreja amb un sentit de l'humor molt peculiar.

ELS NOUS COMPANYS DEL CORB

Tot i iniciar una nova sèrie amb aquest títol, en el catàleg de Bromera ja hi ha altres obres il·lustrades molt recomanables per als menuts. Així, *3 Contes*

de reis, de Ramon Girona i Linhart, i *3 Contes d'aniversari*, d'Enric Gomà i Mercè Canals, són dos volums, de gran format, amb tapa dura i dibuixos a color, que contenen tres històries cadascun sobre esdeveniments molt coneguts per als infants: la Nit de Reis i la celebració dels aniversaris.

A més, tenim els títols publicats en una col·lecció recent, «Llibres de Cartó», amb totes les pàgines de cartó i impresos a color, especialment indicats per a xiquets a partir d'un any: *Animals salvatges* i *Animals del camp*, de Guido van Genechten. El mes d'octubre s'incorporaran a aquesta col·lecció tres nous volums: *Mon pare*, *Ma mare* –llibre amb solapes– i *Els meus iaïos*, també del mateix autor.

No podem acabar aquest article dedicat als llibres il·lustrats sense parlar d'un títol excepcional, *El Nadal d'Angela*, del recentment desaparegut Frank McCourt. Enquadernat en cartoné i amb dibuixos a color de Loren Long, *El Nadal d'Angela* és una història tendra i entranyable sobre una nena de sis anys preocupada per protegir el Nen Jesús del fred de l'hivern. El to intimista dels dibuixos de Long i la mestria narrativa de McCourt, l'escriptor que va commoure el món sencer amb *Les cendres d'Angela*, fan la resta per a convertir aquest conte en una obra imprescindible.

Aquesta història, senzilla i divertida, està narrada a mitges entre el text i els dibuixos, plens de colors vius i amb una tendresa que es barreja amb un sentit de l'humor molt peculiar

CORB, LEO TIMMERS. TRAD. DE JOSEP FRANCO.

BROMERA, 2009.

UN HUMANISTA EN EL PAÍS

JULI CAPILLA

AMB LA PUBLICACIÓ DEL RECURLL *UNA BIBLIOTECA EN EL DESERT*, EDICIONS BROMERA AMPLIA EL FONS DEL SEU CATÀLEG D'OBRES DE JOAN FRANCESC MIRA. UNA ANTOLOGIA DE TEXTOS DE L'AUTOR, A CURA DEL CRÍTIC JOAN JOSEP ISERN, ESPECIALMENT

ÚTILS PER A LA TASCA DOCENT DELS PROFESSORS I PER ALS ALUMNES QUE LLEGEIXEN PER PRIMERA VEGADA O QUE VULGUEN ENTENDRE FÀCILMENT EL PENSAMENT D'UN DELS ESCRITORS VALENCIANS MÉS DESTACATS DE LES DARRERES DÈCADES.

És evident que les dimensions de l'escriptor Joan Francesc Mira no s'exhaureixen amb la seua projecció com a articulista, ni tan sols com a assagista. Les mires de Mira –valga la redundància– abasten també, com a mínim, les facetes de professor, traductor, novel·lista, antropòleg... a més del seu vessant civil, de compromís social –i per què no dir-ho, polític– amb el país que li ha tocat viure.

És per això que l'editorial Bromera ha anat publicant a poc a poc algunes de les seues obres, com és el cas de *Viatge al final del fred* o *Els sorolls humans*; i, dins de la col·lecció «Grans Obres Bromera», una sèrie sobre personatges o temes valencians: *València per a veïns i visitants*; *Els Borja. Família i mite*; *Sant Vicent Ferrer. Vida i llegenda d'un predicador*; *La prodigiosa història de Vicent Blasco Ibàñez*; *Almansa 1707. Després de la batalla*; i, aquest Nadal pròxim, *Vida i final dels moriscos valencians*.

El recull que tenim entre mans, però, se centra en el seu quefer com a articulista, a partir d'una selecció molt encertada i d'un pròleg de caràcter didàctic, del també escriptor –i crític literari– Joan Josep Isern. Una faceta de Mira que li ha permés de difondre el seu pensament a partir del que ell anomena «petits assajos», un «subgènere» literari dins del gènere gran dels famosos *essais* que, pel cap baix, va inventar el senyor Michel de Montaigne. «Entenc l'article com una altra manera de

fer literatura i, per tant, el valor literari de les paraules i les idees que conté és fonamental. És una píndola concentrada i molt calibrada.» Estem, doncs, davant d'una obra volgudament literària que, a més a més, mostra a la clara, amb un estil perfectament intel·ligible, quin és el pensament de l'autor.

UNA BONA OPORTUNITAT PER A TREBALLAR L'ANÀLISI TEXTUAL

Els articles d'aquesta antologia, entenedors i plens de saviesa alhora, són especialment adequats per als joves i professors que vulguen aproximar-se a l'obra de Joan Francesc Mira, i aprofundir-hi. El recull permetrà als professors treballar a classe l'anàlisi de textos amb gran facilitat, ja que són, a més de representatius del pensament de l'autor, perfectament intel·ligibles. El docent pot ajudar-se de qualsevol

text antologat i treballar-ne les propietats textuals: adequació, coherència i cohesió; indagar els mecanismes que determinen l'estil de l'autor: figures retòriques i tècniques narratives; identificar les característiques dels textos argumentatius –més en concret, l'article d'opinió, un dels gèneres periodístics més habituals– o dels textos expositius –com és el cas del reportatge–, ja que molts dels articles de Mira responen a aquestes tipologies. Alhora, els alumnes podran reconèixer les característiques del gènere literari de l'assaig, determinar el tema i les tesis dels textos, i, fins i tot, podran aprofitar-los per a fer algun debat a classe sobre les qüestions que l'escriptor Joan Francesc Mira planteja obertament en els seus articles.

LES TRIBULACIONS DEL SR. MIRA

Un dels encerts del recull es deu al fet que la selecció permet de conèixer quines són les preocupacions i els temes que interessen a l'autor. En aquest sentit, cal dir que el treball de Joan Josep Isern ha estat impecable, rigorós i representatiu; adequat a les exigències d'una obra extensa i vasta en el temps. Joan Josep Isern ha donat prioritat, com ben bé explica en la introducció, «als de temàtica més generalista i intemporal i deixant de banda els que es referien a fets concrets que en un moment han pogut estar d'actualitat

Un dels encerts del
recull es deu al fet que
la selecció permet de
conèixer quines són
les preocupacions i
els temes que interessen
a l'autor

però que la dinàmica del dia a dia ha fet que, llegits fora del context temporal, perdessin una part d'interès». Després, l'antòleg ha dividit el recull en set blocs temàtics, a fi de fer més entenedora, sistemàtica i ordenada l'obra periodística de Joan Francesc Mira.

Així, en «Viatges, visites» se'ns mostren les experiències viscudes per Mira a diversos indrets del món: els Estats Units, Alemanya, Israel-Palestina, el Marroc, Egipte... En «Llibres i llengua: el paradís de la literatura» indaga la que ha estat una de les seues passions més pregoneres: la de l'escriptura, sí, però, sobretot, la de la lectura: «...el vici de llegir em ve de molt menut [...]. El vici d'escriure el vaig agafar de molt més gran: la desproporció és notòria». «Els grecs. Els clàssics» abunda en la seua visió humanística, que abeurà directament dels clàssics grecollatins i italians. «El país i els veïns, la nació» mostra la seua preocupació constant sobre la identitat nacional dels valencians. «Sobre la gent i el món» tracta temes més quotidians i generals, tot i que Déu, els déus i la religió —o la religiositat— són molt presents en aquest

Els articles d'aquesta antologia són especialment adequats per als joves i professors que vulguen aproximar-se a l'obra de Joan Francesc Mira, i aprofundir-hi

apartat. «El vel de la memòria» traspua un Mira més personal i íntim, determinat pels anys viscuts en una València i en una Horta ara ja gairebé desdibuixades per la modernitat —o la *modernor*—, però encara presents en la memòria i en la personalitat de l'escriptor. I, per últim, «València, valencians» se centra en alguns dels personatges valencians de més abast històric o universal: els Borja i sant Vicent Ferrer, però també Vicent Andrés Estellés, Joan Fuster, En-

ric Valor o Manuel Sanchis Guarner; en aquest capítol, a més, es tracta un dels fets històrics més rellevants en la història pròpia: el de la Batalla d'Almansa.

Per damunt dels sets apartats en què molt encertadament es divideix el recull, hi sobresurt la manera de fer inconfusibles les tribulacions, les obsessions, les predileccions de Joan Francesc Mira. Un senyor de València plenament arrelat en el país, conscient de les seues virtuts, però també de les seues mancances. La de Mira és una mirada madura, ponderada i experimentada, tamisada i enriquida per l'experiència vital i per l'ofici pacient de la lectura, i per l'àrdua tasca de l'escriptura. Una visió que se sustenta en els clàssics i en l'humanisme, en la democràcia i en la raó. Un pensament i un capteniment vital que demostren encara la seua confiança en l'ésser humà, o que, enmig de la barbàrie que ens envolta, almenys li concedeix una esperança, una última oportunitat. ■

UNA BIBLIOTECA EN EL DESERT. JOAN FRANCESC MIRA.

INTR. JOAN JOSEP ISERN. BROMERA, 2009.

LA FORMA SÍ QUE IMPORTA L'ATRACTIU EXTERN DEL LLIBRE ÉS IMPRESCINDIBLE

El format, les dimensions, el cos de lletra, la varietat de les il·lustracions, els materials de l'enquadernació... Tot el que fa referència a l'aspecte dels llibres és d'una importància vital a l'hora d'atraure els lectors. L'exterior d'un llibre aporta molta informació que hem de saber descobrir a fi que la tria siga afortunada. Si escollim un llibre inapropiat per als nostres fills, perquè és massa gros, delicat o té un cos de lletra excessivament menut, estarem contribuint a fer de la lectura una activitat poc atractiva. Per contra, si els seduïm amb una coberta ben il·lustrada i atractiva, haurem donat un primer pas fonamental.

UN FORMAT PER A CADA EDAT

Des de les edicions de butxaca fins als facsímils per a col·leccionistes, les formes dels llibres recorren un ventall quasi infinit, però no totes són apropiades per a tots els lectors. Les edicions més populars, per exemple, tenen un paper més fi, són més xicotetes, generalment usen un cos de lletra més menut i no tenen il·lustracions. El resultat és un llibre més barat però també menys atractiu, fet que hem de tenir en compte especialment si el que volem és que xiquets i adolescents reticents a llegir es llancen a fer-ho. Per això, per als més menuts escollirem llibres grans, resistents —el llibre no deixa de ser un objecte que han de manipular i no ens ha de preocupar que acabe un poc deteriorat— i amb un cos de lletra gran i clar que els faça senzilla la lectura. Per als adolescents, triarem llibres amb cobertes i títols que puguin

Les il·lustracions fan que els llibres ens entren pels ulls, com les de Rondalles valencianes, que ha meregut el Premi al Llibre Millor Il·lustrat.

encuriosir-los, i amb temàtiques com l'aventura i el descobriment, que solen resultar eficaces.

UN EXTERIOR ATRACTIU

Per a crear l'hàbit lector, l'aparència del llibre és un element clau; si ens agrada l'aspecte ens hi animem, si no... Una coberta ben dissenyada, amb dibuixos suggeridors, és una bona manera de cridar l'atenció dels més menuts. A partir d'ací podem començar amb ells el descobriment del que amaga aquella coberta. La lectura de contes als xiquets, amb pauses per a mostrar-los i comentar-los les il·lustracions dels llibres, és una manera excel·lent de despertar-los el cuquet de la lectura. La lectura autònoma sol començar al voltant dels 5

anys. Fins aquella edat, la guia dels pares serà imprescindible.

Molts llibres indiquen l'edat més apropiada per als lectors. És una informació molt útil, però no passa res si els nostres fills es mostren interessats per obres que estan recomanades per a una edat diferent, el que cal és que es troben a gust quan estan llegint i que la lectura no els resulte una tasca incòmoda o avorrida.

ALERTA A L'HORA DE COMPRAR!

També en l'exterior dels llibres trobarem un resum de la temàtica. Els arguments senzills i fantàstics són molt adequats per als primers lectors; les aventures i el misteri atrauran els xiquets; i els problemes quotidians i reals, amb personatges amb els quals puguin identificar-se fàcilment, resultaran atractius per als adolescents. En tot cas, no hem de forçar els xiquets a llegir el que no els interessa. Cal conèixer les seues preferències i adaptar-hi les lectures: els llibres sobre esports, animals o els còmics són tan bons com qualsevol altre per a crear l'hàbit de la lectura.

Els textos de la coberta posterior i les solapes són una font d'informació bàsica. De vegades, el títol no es correspon directament amb el contingut, de manera que cal estar alerta a l'hora de comprar. Una mirada atenta a l'exterior del llibre ens pot estalviar una adquisició inadequada o fins i tot contraproduent.

El rellotge que no deia cucut

Lucía Baquedano / Miguel Calatayud

Traducció de Pau Martí

Col. «El Micalet Galàctic», 144

64 pàg. Bromera, 2009

Hansel i Gretel i altres contes populars

Jacob Grimm i Wilhelm Grimm / Miguel Nolla

Versió de Josep Franco

Col. «El Micalet Galàctic», 146

152 pàg. Bromera, 2009

La Ilíada

Homer / Enric Solbes

Adaptació de Jesús Cortés

Col. «El Micalet Galàctic», 145

160 pàg. Bromera, 2009

Castellburg és un regne llunyà dividit per una muralla. Al nord viuen els reis amb el seu fill Tristany. El jove príncep ha oblidat com riure, fins al punt que la seva tristesa ha afectat tots els habitants del regne. Al sud de les muralles viu una nissaga de rellotgers que mai no deixa d'innovar en el seu art. El més jove d'ells ha construït un rellotge que marca les hores amb un ocell que diu cucut. Castellburg es fa famós arreu del món gràcies a aquests rellotges, fins que un estranger retorna indignat un exemplar molt especial que canviarà la vida dels castellburguesos amb el seu cant desvergonyit.

Aquest bonic conte, per a lectors a partir de sis anys, ens recorda com és d'important riure i prendre's la vida amb bon humor, malgrat que sovint els adults ens oblidem de com fer-ho. Les il·lustracions de Miguel Calatayud, molt atractives visualment i plenes d'expressivitat, complementen perfectament la narració.

SÒNIA REAL

«Pels anys de la picor, quan els animals parlaven i es comportaven quasi quasi com ens comportem ara les persones», hi havia dos germans que feien les delícies dels més menuts amb les seues històries de fantasia i misteri, els germans Grimm.

Creadors de cases de xocolata on *Hansel i Gretel* passaran aventures agre-dolces amb una bruixa, o de madras-tres envejoses que faran la vida impos-sible a la bella *Ventafocs*. Sastres valents que no tenen por de res ni de ningú, set cabretes i llops afamats, històries de raves i de nouvinguts o de set nans i la *Blancaneu*. Per a, finalment, acabar dormint al costat de Rosa Bella i el seu príncep en *La bella dorment*. Un recull dels millors contes escrits pels germans Grimm i versionats per Josep Franco, que ajudaran els més menuts a endins-ar-se en els clàssics de la literatura per a xiquets, i als més majors a tornar a la seua infantesa.

ANDREA R. LLUCH

L'adaptació de Jesús Cortés de *La Ilíada*, com la de *L'Odissea*, suposa la recreació per als joves del segle XXI d'un dels episodis més apassionants de la literatura occidental.

El poema homèric sobre els últims temps de la guerra de Troia –narrat d'una manera àgil i envoltat de l'aura poètica que caracteritza la llengua dels déus i dels herois– ens transporta al moment més acarnissat de la lluita entre els grecs liderats per Agamèmnon i Aquil·les, i els troians, que tenen en Hèctor el seu referent, heroic i humà alhora. Els capricis dels sobirans olímpics, que no poden evitar intervenir a favor o en contra de l'actuació dels humans, són el detonant d'un conflicte bèl·lic de dimensió llegendària que posa a prova l'honor, l'orgull, l'amistat i el valor dels protagonistes. Les aventu-res, dins i fora de la batalla, conviden a interpretacions actuals de les con-seqüències de l'ultratge comés contra Aquil·les.

MARIA ROSELL

LUCÍA BAQUEDANO (Pamplona, 1938) va començar a escriure de ben petita. Fa trenta anys va publicar els seus primers contes i novel·les per als lectors més joves, i des d'aleshores s'ha convertit en una de les escriptores de referència a l'Estat espanyol.

JACOB LUDWIG KARL GRIMM (1785-1863) i WILHELM KARL GRIMM (1786-1859) van néixer a Hanau (Alemanya). Catedràtics en l'especialitat de filologia alemanya, van dur a terme extenses investigacions sobre la llengua i el folklore alemany.

La figura d'HOMER, poeta i rapsode grec, està envoltada encara d'un vel de misteri. Probablement va viure a Quios als segles VIII o VII aC. Se'l considera autor dels poemes èpics de *L'Odissea* i *La Ilíada* i d'altres ara perduts o fragmentats.

Bufa, quin paisatge!

Víctor Raga / Montse Español

Col. «El Club de la Ciència», 6

57 pàg. Bromera, 2009

El sisé lliurament de les aventures de Martí i la seua amiga Helena introdueix els joves lectors en el funcionament del món vegetal. Un dia de tardor, els xiquets pugen a l'hivernacle que el senyor Cantalombardi té a l'àtic i, mentre l'ajuden a cuidar les plantes, van aprenent l'estructura i el funcionament d'aquests éssers vius, el procés de la fotosíntesi o els beneficis de la reforestació. Aquestes lliçons es transmeten per mitjà del pensament i el llenguatge viu, gràcies i popular del jove Martí, i van acompanyades per il·lustracions explicatives paral·leles al fil de la narració.

Els lectors infantils a partir de 8 anys poden així sadollar la curiositat pel món de les plantes, proper i ple de sorpreses, mentre gaudeixen amb els divertits enraonaments de Martí i la candidesa d'una Helena que no para de fer-li la guitza.

L'obra inclou l'explicació d'un experiment en què es mostra el funcionament de la saba dins les plantes i que els lectors podran fer a casa fàcilment.

PEP SOLER

VÍCTOR RAGA i MONTSE ESPAÑOL, l'escriptor i la il·lustradora de les obres de la col·lecció «El Club de la Ciència», demostren les grans possibilitats de la narració didàctica mitjançant relats d'aquesta sèrie, adreçada als alumnes del segon cicle de Primària.

Greta i Òliba, cuidadores de gossos

Cornelia Funke

Traducció de Pilar Estelrich

Col. «Esfera», 20

176 pàg. Bromera, 2009

Allò que més desitja la Greta en aquest món és tenir un gos. Per desgràcia, això no és possible, ja que l'oncle Eduard, amb qui viuen ella i els seus pares, no els pot ni veure. Però, a l'estiu, Greta rep la inesperada visita de la seua cosina Òliba, que sempre té idees per a no avorir-se, i aquesta vegada proposarà muntar un negoci per a passejar els gossos dels veïns. Així, les que es presentaven com unes vacances avorrides es convertiran en unes setmanes divertides en què les cosines viuran un fum d'aventures amb els teckels, els mastins dels Pirineus i altres gossos de totes les mides.

L'escriptora alemanya ens endinsa en el meravellós món dels animals amb una prosa senzilla i un ritme àgil que enganxa el lector des de la primera pàgina. A més de ser un llibre molt entretingut, és una bona manera d'ensenyar al públic més jove a estimar i tenir cura d'aquestes precioses criatures.

VIRGINIA ALONSO

CORNELIA FUNKE (Dorsten, Alemanya, 1958) ha escrit més d'una vintena d'obres de literatura infantil i juvenil, i també destaca com a il·lustradora. Els seus llibres han sigut traduïts a més de 30 idiomes, fet que corrobora la bona acollida que tenen arreu del món.

Sebastian Darke. Príncep dels Exploradors

Philip Caveney

Traducció de Marta Pera Cucurell

Col. «Esfera», 18

320 pàg. Bromera, 2009

Tornen les aventures del bufó Sebastian, que, juntament amb els seus inseparables amics —el bufalop Max i el nan Cornelius—, partirà en cerca del tresor de la llegendària ciutat de Mendip. Pel camí coneixeran el poble dels jilith, que, a canvi d'ajudar-los a vèncer els go-grath, els guiaran fins a la ciutat perduda. Un cop allí, hauran d'ajudar els seus joves habitants a escapar-se del setge dels «corredors nocturns», uns enemics difícils d'eliminar perquè ja estan morts.

Tot i ser un digne hereu dels llibres d'aventures clàssics, la incorporació d'elements fantàstics i el seu peculiar sentit de l'humor donen a aquest relat una identitat pròpia. L'acció trepidant iniciada ja en les primeres pàgines, amb aventures variades i sorprenents i un llenguatge directe i senzill, enganxen el lector des del principi fins al final. I si els lectors es queden amb més ganes d'aventures, l'epíleg final ens insinua un proper episodi d'aquests personatges intrèpids.

MONTSE FÀBREGAS

PHILIP CAVENEY (Prestatyn, Gal·les, 1951) va publicar diferents llibres per a adults abans de *Sebastian Darke. Príncep dels Bufons*, el seu primer títol per a joves, que va ser tot un èxit. En la mateixa col·lecció hi ha també *Sebastian Darke. Príncep dels Pirates*.

Regiment de la cosa pública

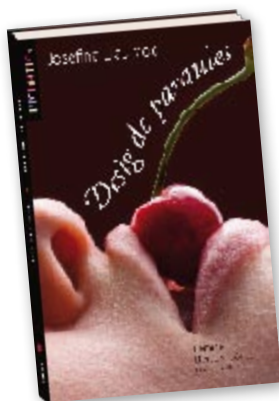
Francesc Eiximenis

Versió de Josep Palomero /

Introducció de Lluís Brines

Col. «Els Nostres Autors», 57

256 pàg. Bromera, 2009

Desig de paraules

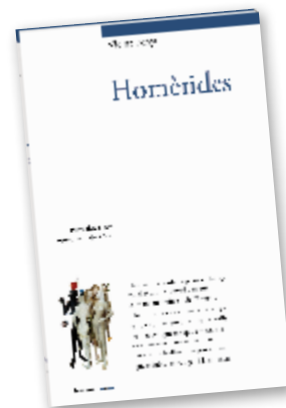
Josefina Llauradó

Col. «L'Eclèctica», 167

Premi de Literatura Eròtica la

Vall d'Albaida

160 pàg. Bromera, 2009

Homèrides

Vicent Penya

Col. «Bromera Poesia», 83

Premi Ibn Hazm de Poesia

72 pàg. Bromera, 2009

El *Regiment de la cosa pública*, que forma part de *Lo Crestià*, és un text instructiu en què Eiximenis, amb el pretext de dirigir-se als jurats de València, s'arropa la missió, gairebé divina, de formar la consciència dels governants i dirigir el seu recte procedir amb aquest manual de gestió pública cristiana. Basa les asseveracions en citacions de textos sagrats i opinions dels sants pares de l'Església o bé en altres autors. Josep Palomero ha fet una versió perfectament comprensible per al lector actual d'aquesta obra clau d'Eiximenis, en què ha adaptat al lèxic contemporani paraules i expressions desusades. L'edició es completa amb una introducció de Lluís Brines, especialista en el pensament de l'il·lustre franciscà, sobre l'obra del qual ha fet la tesi doctoral. En definitiva, es tracta d'un compendi sobre el bon govern de la societat, el *Regiment de la cosa pública*, que no hauria d'haver deixat mai d'estar en mans dels nostres i d'altres governants.

LLUÍS SALVADOR

Júlia, professora de ballet clàssic, acostuma a anar a excitar-se al bosc d'una antiga torre, sobre l'engrundsadora que se sosté d'un cirerer. Des de l'edifici l'observa qui serà el seu estimat, un ginecòleg de prestigi (cosa que la beneficia quant a la satisfacció del plaer). Ben prompte s'estableixen a viure allà i, a les golfes, troben un volum de *Tristany i Isolda*, i també unes cartes eròtiques escrites per la besàvia de l'home. Les lliguen i queden tan seduïts que imiten el que es conta en els escrits. Mitjançant l'erotisme, el desig i l'amor, precisats amb molta delicadesa i tendresa, s'acosten al passat, a la generació de la besàvia.

La descripció de les sensacions i dels jocs sexuals, que són l'escenari de tota la novel·la, està feta des del punt de vista femení i afina molt en els detalls. Això permet acostar-nos a Júlia i viure de ple la seua sexualitat lliure, àgil i amb una intensitat que sorprèn el lector.

ANNA JORRO

Aquesta obra de Vicent Penya és una mostra de la seua maduresa poètica. Amb *Homèrides* ha assolit una expressió consistent, particular i oberta per a compartir una visió i una sensibilitat que filtren l'experiència diària del món. El canvi continuat, com a símptoma pregon del pas del temps i de la vida, és el tema principal del recull. L'observador atent que és Penya el copsa en detalls rutinaris o ben posats de la memòria i la naturalesa, i a partir d'aquests elements pren consciència que ha de bastir un espai personal i col·lectiu.

El llibre es distribueix en tres parts: la primera i l'última presentades formalment amb versos decasíl·labs de sonoritat fluida, mentre que la del mig, centrada en la qüestió de la identitat, s'estén en ritmes més llargs. Cap al final, l'autor, ambiciós, creatiu, perseverant i ciutadà compromés, trau un deix irònic que humanitza els dubtes i fa més convincents els seus recomptes de vivència.

EDUARD RAMÍREZ

FRANCESC EIXIMENIS (Girona, 1330? - Perpinyà, 1409), frare franciscà, va estudiar teologia a Tolosa. Després es traslladà a València i assessorà contínuament els jurats i la ciutat en general. El 2009 es commemoren els 600 anys de la seua mort.

JOSEFINA LLAURADÓ (Sabadell, 1960), amb *Desig de paraules*, s'enceta en el gènere de les novel·les. Ha rebut altres premis, com el Ferran Canyameres, per algun dels seus relats. També ha escrit obres de divulgació i contes per a infants.

VICENT PENYA (Rafelbunyol, 1961) és enginyer i tècnic lingüístic, dirigeix revistes i fa d'agitador cultural. Però destaca la seua activitat literària com a escriptor versàtil, autor de novel·les, relats breus, narracions infantils i una subtil poesia.

El desordre de les dames

Pepa Guardiola

Col. «L'Eclèctica», 166

Premi Enric Valor de Novel·la

352 pàg. Bromera, 2008

Si ens demanaren ubicar en el temps tres dones coratjoses, insubmises en un món que arracona el sexe femení i rebels al destí que els ha tocat viure, de ben segur que, de primeres, no assenyalariem el segle XIII ni posariem com a teló de fons la Conquesta de València.

Però això és precisament el que fa Pepa Guardiola en *El desordre de les*

dames. Amb un rerefons històric important per als valencians, la novel·la explica com Susanna, una jueva que viatja de Montpeller a València per a demanar tutela al rei Jaume I, fuig del destí que li ha tocat viure en cerca de la seua llibertat. Pel camí es troba dues dones (Almodis i Yahyà) que, amb un passat secret, també es rebel·len contra el futur que els havia marcat la vida amb el repte d'aconseguir una dreuera millor.

Tres dones que van contra corrent –Susanna fuig per no voler estar sota la tutela d'un cristià; Almodis amaga, dins la cuirassa de vídua, les conseqüències d'una història d'amor clandestina, i Yahyà es disfressa d'home per no patir les seqüeles d'una societat misògina– són les que donen títol a la novel·la anant més enllà de l'ordre establert, fent del seu *desordre* una manera de viure.

El text guanyador del Premi Enric Valor 2008 ens endinsa en un món que fins ara coneixíem només a través dels llibres d'història, i ho fa traient de l'anonimat persones que van tenir un

paper destacat en uns fets històrics determinants.

La fugida de Susanna de la ciutat que la va veure nàixer ocorre de manera paral·lela al procés de conquesta de les terres del sud per part dels cristians dirigits per Jaume I; però el paral·lelisme esdevé fusió en el moment en què les dues històries s'entrecruen: és la mateixa reina na Violant qui, commoguda per les desventures de la jueva, la protegeix a la cort fins a la trobada amb el rei, i és Almodis, la trobadora que acompanya Susanna en el seu viatge des de Gènova, la que acaba transcrivint el mateix *Llibre del repartiment* durant el procés de conquesta. També el torsimany Yahyà tindrà un paper clau en el setge que els cristians fan a València: és ell mateix qui, tot i tenir interessos amorosos dins de les muralles de la València musulmana, haurà de transmetre uns missatges gens agradables per als seus, que hauran d'abandonar la ciutat conquerida.

CRISTINA MARTÍNEZ

BORMAC S.L. ARTES GRAFICAS
 Pol. Industrial El Plà • Carrer de la Trama, 5 • Apd. 127
 Telf.: 96 291 60 30 • Fax: 96 291 63 23
 correo@graficasbormac.net • diseño@graficasbormac.net
 www.graficasbormac.net • 46870 / ONTINYENT (Valencia)

BROMERA ARRIBA A FACEBOOK

ES POSA EN MARXA UN NOU ESPAI INTERACTIU A LA XARXA.

Bromera continua apostant per l'ús de les noves tecnologies i, per això, ha ampliat la seua presència a la xarxa. A més de la nostra web (www.bromera.com) i el bloc (bromeradelletres.blogspot.com), ara ens podeu trobar també en Facebook, la xarxa social més activa del país, amb milions d'usuaris. Des d'aquest nou espai de Bromera es poden llegir i comentar també els apunts del bloc, conèixer les activitats, promocions, presentacions o actes que preparem i veure el material audiovisual que enllestim entorn dels nostres llibres. D'aquesta manera, l'editorial ofereix un nou canal per a seguir informats en cada moment sobre les darreres novetats literàries, sobre les iniciatives que portem endavant i tot allò referit al món editorial.

Us convidem a formar part de la nostra comunitat per a fer-nos arribar els vostres suggeriments i comentaris. Només heu de posar Bromera en el cercador que trobareu en el vostre perfil de Facebook i apuntar-vos.

Notícies

DITES

I SUGGERIMENTS

«*Un clàssic és un autor que sempre pensem llegit és una frase maliciosa i exacta, l'autor de la qual sento ignorar.*»

JUST CABOT

«*Tot creador autèntic és clàssic.*»

EUGÈNE IONESCO

«*Un clàssic és quelcom que tothom voldria haver llegit, però que ningú no vol llegir.*»

MARK TWAIN

«*Per a mi, clàssic és allò que està sa, i romàntic, allò que està malalt.*»

JOHANN WOLFGANG GOETHE

«*El clàssic no és clàssic per ser antic, sinó perquè segueix sent "modern", "actual".*»

JOAN FUSTER

LLIBRES PER ALS MÉS JOVES EN ALGAR EDITORIAL

NOVETATS INFANTILS I JUVENILS PER A LA TARDOR.

Algar Editorial ha preparat per als propers mesos tot un ventall de possibilitats per a gaudir del plaer de la lectura des de ben menuts. Els títols *Mi papá, Mi mamá i Mis abuelos*, en la col·lecció «Libros de Cartón»; l'àlbum il·lustrat *Cuervo*, i els nous títols de «Los Animales del Jardín», *La familia pelotera* i *El perro Bernando*, són les novetats per als més menuts amb vista a la tardor. La col·lecció «Calce-tín», de 6 a 14 anys, incorpora els títols *De la Tierra a Halley, Jack Piesalados, Madame Doubtfire* i *Mi vecina es una bruja*, de la mà d'autors reconeguts com Lucía Baquedano o Philip Pullman. Els més curiosos gaudiran de noves aventures d'«El Club de la Ciencia» amb *¡Toma, qué paisaje!* i *El cuaderno naranja de Morgana*, el primer títol d'una nova sèrie en aquesta mateixa col·lecció. Finalment, *El llanto de las palomas* i *Las sirenas del alma*, en «Algar Joven», i l'adaptació teatral d'*El diario de Ana Frank*, en «Joven Teatro de Papel», són les novetats per als lectors no tan menuts.

ARRANCA EL CURS AMB LES NOVETATS EDUCATIVES DE BROMERA

TXT PRESENTA UNA OFERTA EDUCATIVA BEN CONSOLIDADA.

Els centres valencians disposen ja de l'oferta completa i renovada de materials educatius de bromera.txt per a Primària, ESO i Batxillerat.

Els educadors del tercer cicle de Primària han donat la benvinguda als nous llibres de text per a

Valencià, Castellà, Matemàtiques, Coneixement del medi i Música, i destaquen especialment l'acollida de *Tabalet 2, Tabalet 5 i Tabalet 6*, per a treballar el valencià com a segona llengua d'aprenentatge. Una altra de les novetats del curs que encetem és el Portal de Recursos Educatius Digitals (digital.bromeratxt.com), amb materials complementaris organitzats per cursos i matèries.

En Secundària, els llibres *Repunt 1, 2 i 3*, i els nous materials per a

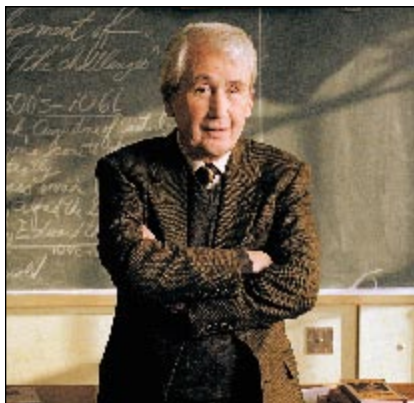
l'optativa Taller de Llengua, han gaudit d'una acollida magnífica. A més, el professorat disposa també de *Batec 2*, el nou llibre per a estudiar llengua i literatura en el segon curs de Batxillerat, orientat a la preparació de l'examen de Selectivitat, amb una atenció especial al comentari de text.

Finalment, l'editorial està enllestint el nou material per a preparar les proves del nivell elemental de la Junta Qualificadora de Coneixements de València.

CRUA, TENDRA MISÈRIA

Després de dedicar bona part de la vida a la docència, Frank McCourt (1930-2009) va conèixer un sorprenent èxit literari amb un debut tardà en el món de la narrativa. *Les cendres d'Angela*, novel·la autobiogràfica que guanyà el Premi Pulitzer, vengué milions d'exemplars i va ser adaptada al cinema per Alan Parker. L'autor continuà aquesta tasca memorialística amb *I tant* i *El professor*, on va explicar com prosseguí la seva existència un cop passats els durs inicis, plens de misèria i de privacions.

Frank McCourt declarà que la de la seva joventut va ser una història de portes que es tancaven, i que hagué de superar la vergonya d'explicar en públic els seus primers anys. A la dècada dels trenta, després d'establir-se als Estats Units (on nasqué l'escriptor), la família McCourt va tornar a la Irlanda originària buscant ajut per a superar una ruïna agreujada per les tendències dipòmanes del patriarcat. Aquest últim era un home senzill qui, com tants altres, anestesïava amb alcohol les ferides que li provoca en l'orgull el fet de no prosperar. Tot això transcorria en una Irlanda abocada als dualismes, amb irlandesos contra anglesos i protestants contra catòlics, sempre amb el pes aclaparador d'una religió que prohibia la difusió d'anticonceptius. Angela, la matriarca, donà a llum set criatures (de les quals

El retrovisor

IGNASI FRANCH

en va perdre tres) en només cinc anys, en un marc d'atur i pobresa on un nen encara havia de tenir forces per a seguir amarat de Déu i pàtria. Perquè el discurs sacrificial és una constant: el pare begut demana als fills que morin pel país quan ell és incapaç de no gastar

FRANK MCCOURT (1930-2009) va néixer a Brooklyn, Nova York, fill d'immigrants irlandesos. Va viure una infantesa miserable a Irlanda i amb 19 anys tornà als Estats Units. Després de tota mena de treballs, aconseguí diplomar-se a la universitat i fer classe a joves.

Va escriure el seu primer llibre, *Les cendres d'Angela*, després de retirar-se, amb el qual va guanyar el Premi Pulitzer, entre altres. L'èxit internacional que va assolir es va repetir amb *I tant* i amb *El professor*, també autobiogràfics. La seva última obra és *El Nadal d'Angela*, un àlbum il·lustrat que narra un episodi de la infantesa de la seva mare.

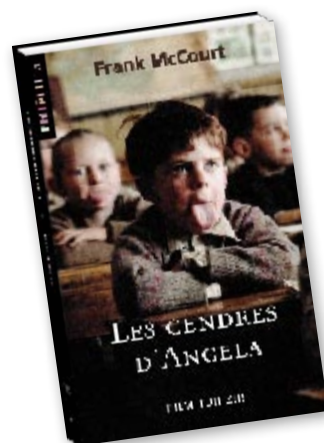
en cervesa la setmanada; i els capellans exalcen el martiri.

Les cendres d'Angela està redactada en primera persona, recreant la mirada al món del jove Frank. Aquest és potser un dels grans desafiaments estilístics del narrador, i també un dels secrets de l'atractiu del llibre. Perquè la mirada innocent possibilita equilibrar la cruïda amb una certa tendresa distant i irònica, d'una contenció poc donada als excessos melodramàtics (potser hereva del laconisme en les demostracions d'afecte que, segons McCourt, defineix els irlandesos?). També s'inclouen irrupcions d'humor xocant nascudes de la immaduresa d'un noi capaç de confessar, angoixadíssim, que ha sentit una anècdota escatològica sobre el llegendari guerrier Cuchulain. L'humor també es teixeix de negre negríssim, de misèria, quan diversos nens resen perquè la germana malalta d'un d'ells no mori durant les vacances: així aquest tindria una setmana afegida de festa, i podria convidar els amics famolencs a menjar en la vetlla del cadàver.

Implícitament, la novel·la és una història de superació, però també és la desfilada de Frank pel davant d'aquelles portes tancades que recordava. És la narració de l'aprenentatge d'un noi amb consciència, obligat a cometre accions pròpies de la literatura picaresca per a esdevenir un supervivent, les experiències del qual, exclosos del quadre dels oripells del benestar, projecten tots els colors i totes les emocions d'una vida veritable, viscuda en la seva essencialitat, tenyida pel gris de la humida Limerick però també oberta a l'esperança.

LES CENDRES D'ANGELA. FRANK MCCOURT.

TRAD. EDUARD CASTANYO. BROMERA, 2007.

EL PUNT.CAT

La informació local a internet

La major part de les coses que necessites estan a prop teu i sovint són les més importants: una farmàcia de torn, el temps, la programació cultural, la informació del teu país, del teu poble, de la teua ciutat. Just el que trobaràs a **www.elpunt.cat**.

El web d'informació local en una xarxa global.

EL PUNT.CAT

Perquè les ciutats són capitals

www.elpunt.cat

Amb la
Cultura

Bancaixa

Si no és bo per a tu,
no és bo per a nosaltres.